

Specijalizovana veća Kosova i
Specijalizovano tužilaštvo

PRVI IZVEŠTAJ

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

Specijalizovana veća Kosova i
Specijalizovano tužilaštvo

PRVI IZVEŠTAJ

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

Sadržaj

SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA	5
Predgovor	6
Istorijat	8
Ključna ostvarenja SVK	10
SVK ukratko	12
Veća	14
1 Struktura i sastav Veća	15
2 Imenovanje sudija	16
3 Osnovni pravni akti	20
4 Izgradnja proceduralnog okvira	25
5 Spoljni odnosi	26
Aktivnosti programa outreach	27
Sekretarijat	33
1 Kabinet sekretara	35
2 Služba za javno informisanje i komunikaciju	37
3 Služba za internu kontrolu	39
4 Kancelarija ombudsmana	39
5 Odeljenje za sudske poslove	40
5.1 Služba za organizaciju rada u sudnici	40
5.2 Služba za jezičke usluge	40
5.3 Služba odbrane	41
5.4 Služba za učešće žrtava	42
5.5 Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima	43
5.6 Uprava pritvorske jedinice	43
6 Odeljenje za administraciju	44
6.1 Kadrovska služba	44
6.2 Služba za informacionu tehnologiju	46
6.3 Služba za održavanje i zajedničke poslove	46
6.4 Služba za obezbeđenje i sigurnost	47
6.5 Služba za finansije i budžet	47
6.6 Služba za nabavke	48

SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO	49
Predgovor	50
Razvoj Specijalizovanog tužilaštva	52

**SPECIJALIZOVANA
VEĆA KOSOVA**

Predgovor

Čast nam je da predstavimo prvi izveštaj Specijalizovanih veća Kosova – nove institucije sa zakonskim mandatom da sprovodi nezavisne, nepristrasne, efikasne i pravične krivične postupke u sigurnoj i bezbednoj sredini.

Izuzetni naponi i saradnja potrebni da bi se uspostavio i počeo da funkcioniše krivični sud sposoban da vodi složene predmete iz oblasti kršenja međunarodnog humanitarnog i prava ljudskih prava retko kada budu zabeleženi i slabo ih se ko priseća. Namera nam je da pišući ovaj izveštaj prepričamo i istaknemo neke od ključnih ostvarenja tokom dinamičnog procesa od aprila 2016. do jula 2017. zahvaljujući kojem su Specijalizovana veća Kosova postala spremna za sudski rad. U izveštaj su takođe uključeni i relevantni događaji u periodu od jula 2017. do februara 2018.

S obzirom na našu predanost tome da osiguramo efikasnu upravu i vođenje suđenja u budućnosti, pri uspostavljanju Specijalizovanih veća Kosova i pisanju Pravilnika o postupku i dokazima primenili smo brojne vredne pouke iz iskustva drugih sudova koji se bave međunarodnim krivičnim delima. Nadamo se da će iskustva koja smo stekli i lekcije koje smo naučili tokom izgradnje Specijalizovanih veća Kosova, a koja sadrže elemente bez presedana u međunarodnim ili internacionalizovanim sudovima, doprineti izgradnji budućih mehanizama za utvrđivanje odgovornosti i ostvarivanje pravde.

Rešeni smo da osiguramo transparentno izveštavanje o radu Specijalizovanih veća Kosova što je moguće široj publici. Nadamo se da smo to delom

i postigli prvim izveštajem Specijalizovanih veća Kosova, nakon koga će u budućnosti uslediti godišnji izveštaji.

Gradeći Specijalizovana veća Kosova iz temelja suočavali smo se s izvanrednim izazovima. Zahvaljujući predanom radu osoblja, te rešenosti i stručnosti sudija Specijalizovanih veća Kosova, ovi izazovi su prevaziđeni. Stupanjem na snagu Pravilnika o postupku i dokazima u julu 2017. u roku od pet meseci od trenutka imenovanja sudija, potvrđen je njihov profesionalizam, znanje i predanost izradi pravnih akata potrebnih za vođenje efikasnih, bezbednih i pravičnih postupaka pred Specijalizovanim većima Kosova. Stoga ovim putem izražavamo iskrenu zahvalnost sudijama i svim zaposlenima.

Iskreno zahvaljujemo i zemljama članicama Evropske unije na finansijskoj podršci Specijalizovanim većima Kosova i Specijalizovanom tužilaštvu. Takođe cenimo velikodušni prilog Kraljevine Norveške koji je dat za renoviranje budućih prostorija institucije. Pored toga, neizmerno cenimo i donaciju Švajcarske u cilju podrške aktivnosti programa *outreach*. Izražavamo zahvalnost i državama koje su na rad uputile detaširano osoblje.

Izuzetno smo zahvalni i Kraljevini Holandiji kao državi domaćinu izmeštenih sudskih postupaka, te raznim vladinim ministarstvima na pomoći pruženoj pri uspostavljanju i sprovođenju raznih praktičnih i bezbednosnih mera neophodnih za funkcionisanje institucija u Holandiji.

Takođe zahvaljujemo državama i članovima diplomatske zajednice na kontinuiranom angažmanu i saradnji sa Specijalizovanim većima Kosova i Specijalizovanim tužilaštvom.

Zahvalnost na trajnoj podršci dugujemo i specijalnoj predstavnici Evropske unije za Kosovo, Nataliji Apostolovoj, šefici Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (EULEX), Aleksandri Papadopulu i njihovim zaposlenima. Takođe zahvaljujemo kolegama iz Evropske službe za spoljne poslove, Službe Evropske komisije za instrumente spoljne politike i Centru za civilno planiranje i rukovođenje na njihovoj saradnji po pitanjima administrativnog funkcionisanja Specijalizovanih veća Kosova.

Dobra saradnja s međunarodnim i internacionalizovanim sudovima u Hagu, te njihova spremnost da sa nama podele svoja iskustva u organizacionim i administrativnim poslovima je nešto što izuzetno cenimo.

*sudija Ekaterina Trendafilova
predsednik Specijalizovanih veća Kosova*

Hag, mart 2018.

Pred Specijalizovanim većima Kosova stoje brojni izazovi. Svesni smo naše odgovornosti spram stanovnika Kosova i cenimo njihovo veliko interesovanje za naš rad. Uz podršku relevantnih institucija na Kosovu, kao i onih koje su prethodno spomenute, uvereni smo da ćemo uspešno obaviti naše dužnosti i ispuniti povereni nam mandat.

Pored toga, odlučni smo da sprovedemo *outreach* program širokog obima i dobro prilagođenog nameni kako bismo produbili informisanost o radu Specijalizovanih veća Kosova, negovali dijalog sa zainteresovanim licima i zajednicama na Kosovu, te afirmisali ovu instituciju kao pouzdan izvor informacija o vlastitim postupcima. Namera nam je da radimo na širenju pravovremenih informacija i unapređujemo dijalog o radu Specijalizovanih veća Kosova putem čestih konsultacija s organizacijama, informativnih sesija s novinarima, studentskih programa, javnih tribina, razgovora za okruglim stolom, kao i redovnog izveštavanja putem biltena.

Konačno, odlučni smo u nameri da postignemo da se na Specijalizovana veća Kosova gleda kao na svetli primer nezavisnosti, nepristrasnosti i pravičnosti, neukaljan ikakvim uticajima, mešanjem ili političkim ciljevima, koji služi kao briljantan zaštitnik ne samo osnovnih prava optuženih, već i bezbednosti i sigurnosti žrtava i svedoka.

*dr Fidelma Donlon
sekretar Specijalizovanih veća Kosova*

Istorijat

U **junu 2008**, Odbor za pravna pitanja i ljudska prava Parlamentarne skupštine Saveta Evrope imenovao je specijalnog izvestioca da istraži navode o ozbiljnim krivičnim delima koja su počinili određeni pripadnici Oslobođilačke vojske Kosova (OVK) tokom i neposredno nakon konflikta 1998 - 1999.

U **januaru 2011**, Parlamentarna skupština Saveta Evrope je Rezolucijom 1782 (2011) usvojila izveštaj koji je pripremio specijalni izvestilac (Izveštaj Saveta Evrope), u kome se navodi da su brojni zločini počinjeni nad Srbima, kosovskim Albancima za koje se sumnjalo da su saradivali s njima, te drugim licima.

U svetlu Izveštaja Saveta Evrope, u **maju 2011**, zemlje članice EU razmotrile su ovo pitanje u okviru Komiteta za politiku i bezbednost, tela koje se bavi Zajedničkom spoljnom i bezbednosnom politikom Evropske unije. Nakon toga osnovan je Specijalni istražni tim (SIT) s mandatom da sprovede nezavisnu krivičnu istragu o navodima o protivpravnom zatvaranju, deportaciji, nečovečnim delima, mučenju i ubijanju, te svim ostalim krivičnim delima iz Izveštaja Saveta Evrope. SIT, sa sedištem u Briselu, je započeo s radom u **septembru 2011**.

Dok je istraga bila u toku, u Razmeni pisama između predsednice Kosova i visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost u **aprilu 2014**, postignut je međunarodni sporazum za osnivanje i rad posebnih sudskih veća za krivična dela iz izveštaja SIT.

U **Razmeni pisama** stoji da će se ova sudska veća osnovati u okviru sudskog sistema Kosova, ali će se rukovoditi vlastitim statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima, dok će u njima biti zaposleno i njima upravljati isključivo međunarodno osoblje. U Razmeni pisama se takođe navodi da će posebna sudska veća sedišta imati u trećoj državi, te da će se osetljivi postupci, uključujući saslušanja svedoka, odvijati van Kosova. Skupština Kosova je u aprilu 2014. s dvotrećinskom većinom ratifikovala Razmenu pisama i uvrstila je u nacionalno zakonodavstvo.

U **julu 2014**, glavni tužilac SIT je izdao saopštenje u kome je naveo da će SIT "moći da podigne optužnicu protiv određenih visokih zvaničnika bivše Oslobođilačke vojske Kosova".

U **novembru 2014**, u skladu s odlukom Veća EU (CFSP) 2014/685 iz septembra 2014, formiran je takozvani Tim za planiranje Specijalizovanih veća. Sa sedištem u Briselu, mandat mu je bio da istraži mogućnosti za uspostavljanje ove sudske ustanove.

U **martu 2015**, predsednik Skupštine Kosova uputio je Ustavnom sudu Kosova zahtev za ocenu ustavnosti amandmana za sprovođenje Razmene pisama koji je predložila Vlada Kosova. U skladu sa Ustavom, Ustavni sud Kosova morao je da oceni da li upućeni nacrt amandmana umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava. U **aprilu 2015**, Ustavni sud Kosova zaključio je da je nacrt ustavnog amandmana saglasan s Ustavom Kosova i da "će struktura, obim nadležnosti i funkcionisanje Specijalizovanih

veća biti regulisani daljim zakonima u skladu s Ustavom”.

Ovaj amandman je sproveden putem člana 162 Ustava Kosova, koji je Skupština Kosova usvojila u **avgustu 2015**. U isto vreme je usvojen i **Zakon** o osnivanju obe institucije, koji služi kao osnivački akt za Specijalizovana veća Kosova (SVK) i Specijalizovano tužilaštvo (ST).

U **januaru 2016**, Kosovo i Holandija su potpisali Privremeni sporazum o državi domaćinu, time omogućivši pripreme aktivnosti za osnivanje i rad SVK na teritoriji Holandije.

U **aprilu 2016**, dr Fidelma Donlon imenovana je za sekretara Specijalizovanih veća čime započinje rad Sekretarijata SVK u Hagu. U isto vreme, Tim za planiranje Specijalizovanih veća preselio se iz Brisela u Hag. Tim od 17 saradnika, svaki od kojih je posedovao visoku stručnost u svojoj oblasti i u radu sudske uprave, posvetio se ubrzanom razvoju i rastu Sekretarijata kako bi se osposobio da ispuní svoj mandat u vezi sa pružanjem administrativne i pravosudne podrške.

U **junu 2016**, Savet EU je usvojio Odluku (CFSP) 2016/947 u kojoj se podvlači kontinuirana podrška EU izmeštenom postupku. Savet EU naložio je Evropskoj komisiji da “potpiše sporazum o grantu sa sekretarom koji nastupa u ime sekretarijata zaduženog za izmeštene sudske postupke”. Ovom odlukom omogućeno je sekretaru da neposredno upravlja izmeštenim

sudskim institucijama, čime je izgrađen put za nezavisno rukovođenje Specijalizovanim većima.

U **septembru 2016**, Dejvid Švendiman je imenovan za specijalizovanog tužioca. U **decembru 2016**, sudija Ekaterina Trendafilova je imenovana za predsednika Specijalizovanih veća, a na dužnost je stupila u januaru 2017.

Dana **1. januara 2017**, stupio je na snagu Sporazum o državi domaćinu između Kosova i Holandije, omogućivši time da SVK vode krivične postupke na teritoriji Holandije. Nakon toga, u **februaru 2017**, devetnaest sudija je imenovano na listu međunarodnih sudija Specijalizovanih veća. U **martu 2017**, sudije Specijalizovanih veća usvojile su Pravilnik o postupku i dokazima tokom prve plenarne sednice.

Nakon što je Specijalizovano veće Ustavnog suda ocenilo saglasnost s Ustavom, Pravilnik o postupku i dokazima stupio je na snagu u **julu 2017**, čime Specijalizovana veća postaju u potpunosti spremna za sudski rad.

U **novembru 2017**, sekretar je usvojila Direktivu o braniocima i zastupnicima, kojom se između ostalog regulišu uslovi koje advokati moraju da ispunjavaju kako bi imali pravo da zastupaju osumnjičene, optužene i žrtve pred Specijalizovanim većima Kosova. U isto vreme je otvoren i postupak prijavljivanja za upis u imenik branilaca i zastupnika.

KLJUČNA

JANUAR 2011.

Parlamentarna skupština Saveta Evrope usvaja Izveštaj o "Nečovečnom postupanju s ljudima i nedozvoljenoj trgovini ljudskim organima na Kosovu".

APRIL 2014.

Razmena pisama između predsednice Kosova i visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost o pitanju "posebnih sudskih veća".

NOVEMBAR 2014.

Osniva se Tim za planiranje Specijalizovanih veća.

2011.

2012.

2013.

2014.

2015.

SEPTEMBAR 2011.

Specijalni istražni tim koji je Evropska unija osnovala radi sprovođenja krivične istrage o navodima iz Izveštaja Saveta Evrope započinje sa radom.

AVGUST 2015.

Skupština Kosova usvaja član 162 Ustava Kosova i Zakon o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu.

OSTVARENJA SVK

JANUAR 2016.

Kosovo i Holandija potpisuju Privremeni sporazum o državi domaćinu, u okviru priprema za sedište buduće sudske ustanove u Holandiji.

JUNI 2016.

Savet Evropske unije usvaja odluku o godišnjem budžetu Specijalizovanih veća Kosova, čime je omogućeno da budžetom neposredno upravlja sekretar.

DECEMBAR 2016.

Sudija Ekaterina Trendafilova je imenovana za predsednika Specijalizovanih veća Kosova.

FEBRUAR 2017.

Devetnaest sudija je imenovano na listu međunarodnih sudija.

2016.

APRIL 2016.

Dr Fidelma Donlon je imenovana za sekretara SVK, čime sudska ustanova započinje s radom u Hagu.

JANUAR 2017.

Sporazum o državi domaćinu stupa na snagu, čime SVK stiču pravni osnov za vođenje postupaka u Holandiji.

MART 2017.

Sudije usvajaju Pravilnik o postupku i dokazima, koji podleže preispitivanju pred Specijalizovanim većem Ustavnog suda.

JULI 2017.

Nakon ocene saglasnosti s Ustavom koju je sprovedo Specijalizovano veće Ustavnog suda, stupa na snagu Pravilnik o postupku i dokazima i Specijalizovana veća Kosova postaju u potpunosti spremna za sudski rad.

- Specijalizovana veća Kosova i Specijalizovano tužilaštvo su dve **nezavisne** institucije formirane na osnovu **ustavnog amandmana** i **Zakona** o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (Zakon) koje je usvojila Skupština Kosova u avgustu 2015.

- **Mandat** Specijalizovanih veća Kosova je:
  - "da osigura bezbedan, nezavisan, nepristrasan, pravičan i efikasan krivični postupak u vezi s navodima o teškim prekograničnim i međunarodnim krivičnim delima izvršenim

u toku i posle sukoba na Kosovu, a koja se tiču dela iz Izveštaja Parlamentarne skupštine Saveta Evrope [...] i koja su bila predmet krivične istrage Specijalne istražne radne grupe" (Član 1 Zakona).

- SVK su **privremena** sudska ustanova – postojaće samo onoliko vremena koliko je potrebno da se odluči o optužbi koju je izneo specijalizovani tužilac i dok Savet EU ne obavesti Kosovo da su završene istrage i sudski postupci.
- Specijalizovana veća Kosova osnovana su u **okviru kosovskog pravosudnog sistema**
  - Imaju **iste nivoe sudova** kao kosovski pravosudni sistem (osnovni, apelacioni, vrhovni, ustavni);
  - Imaju jedno **sedište van Kosova**;
  - Sudije i osoblje zaposleni u njima su **državljeni zemalja članica EU ili trećih država donatora**;

UKRATKO

- Primenjuju **međunarodno običajno pravo i materijalno krivično pravo** u skladu sa Zakonom, i
- Primenjuju **vlastita pravila o postupku i dokazima**.
- SVK se bave **isključivo pojedinačnom krivičnom odgovornošću** - Specijalizovana veća neće suditi grupama ili organizacijama.
- **Nadležnost SVK** obuhvata:
  - Zločine protiv čovečnosti, ratne zločine i druga krivična dela prema krivičnom zakonu merodavnom u periodu kada su počinjena krivična dela;
    - Koji su se desili između 1. januara 1998. i 31. decembra 2000;
    - Koji su ili započeti ili počinjeni na Kosovu i koje su počinili državljani Kosova/Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) ili koji su počinjeni nad licima koji su državljani Kosova/SRJ;
  - Određena krivična dela protiv pravosuđa, ukoliko se odnose na zvanične postupke i/ili zvaničnike SVK.
- SVK dozvoljava **učesće žrtava** u postupku.
- Rad SVK i ST **finansiraju** države članice EU i treće države donatori, i obe ustanove su nezavisne u ispunjavanju svog mandata i u radu.

“Specijalizovana veća neće krivično goniti bilo koju etničku grupu. Ona neće krivično goniti bilo koju organizaciju. Specijalizovana veća će krivično goniti i smatrati odgovornim pojedinačna lica.”

Predsednica Trendafilova [BIRN, 2017]

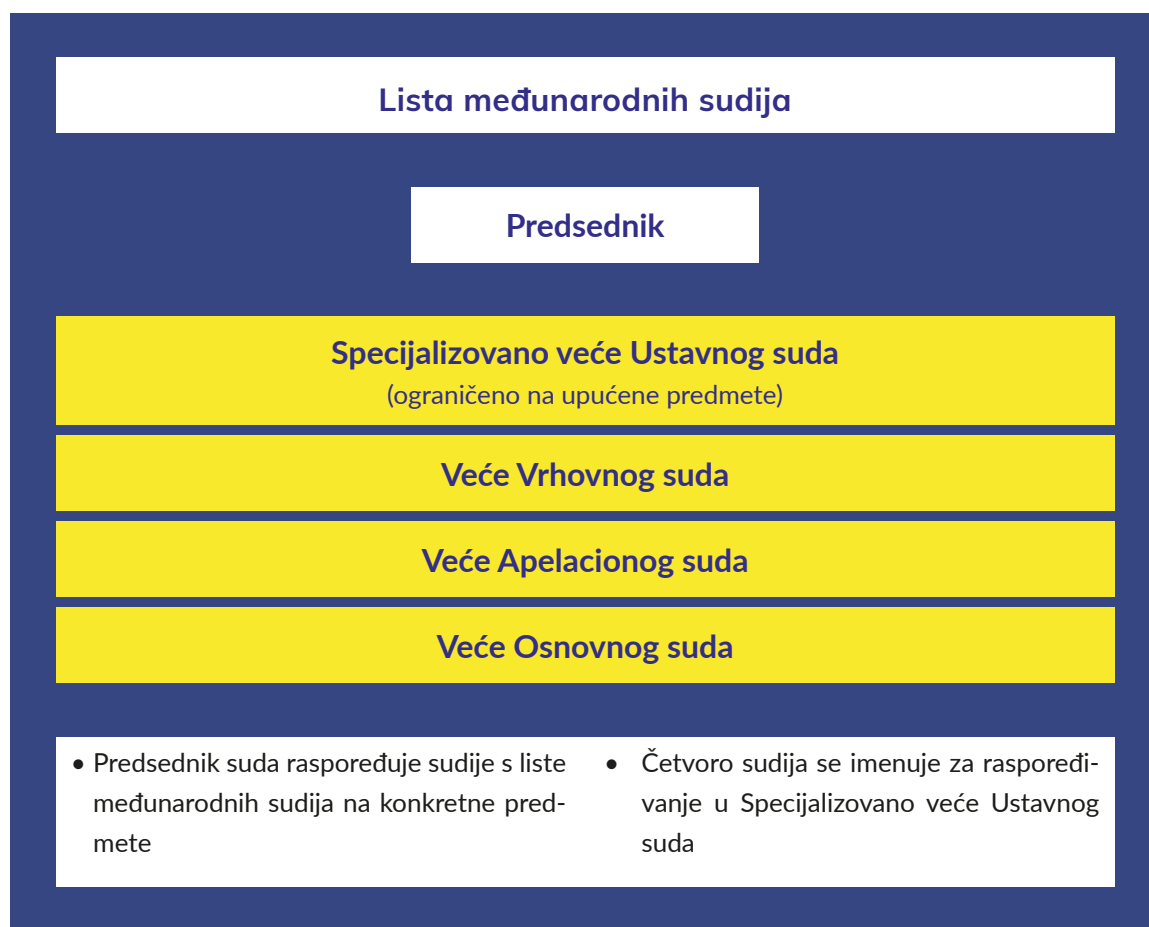
Veća

1 Struktura i sastav Veća

Specijalizovana veća Kosova imaju dva organa: Veća i Sekretarijat. Veća sačinjavaju predsednik, potpredsednik i ostale sudije na listi međunarodnih sudija. Veća su osnovana u okviru kosovskog pravosudnog sistema i prate njegovu strukturu.

Na osnovu člana 24 Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (Zakon), sa stoje se od Veća Osnovnog suda, Veća Apelacionog suda, Veća Vrhovnog suda i Veća Ustavnog suda.

Struktura veća

U okviru ove strukture po potrebi imenuju se sudije pojedinci koji obavljaju funkciju sudije za prethodni postupak i pretresni paneli (sastavljeni od troje sudija i jednog rezervnog sudije). Svi oni pripadaju panelima Osnovnog suda, panelima Apelacionog suda, panelima Vrhovnog suda i panelima Ustavnog suda, pri čemu se svaki panel sastoji od troje sudija, te sudija pojedinaca koji obavljaju druge zakonom predviđene dužnosti.

Predsednik je zadužen za sudsku upravu Specijalizovanih veća Kosova i jedini je sudija koji radi puno radno vreme. Sudska uprava obuhvata: koordinaciju rada Veća; usvajanje radnih uputstava i ostalih internih propisa; po potrebi, konsultacije i koordinaciju sa sekretarom i specijalizovanim tužiocem o vršenju sudske delatnosti; određivanje datuma sudskih pauza, te druge zadatke predvi-

đene Zakonom ili Pravilnikom o postupku i dokazima. Predsednik takođe raspoređuje sudije na funkciju sudija za prethodni postupak ili u panele bilo pretresnog veća, Apelacionog suda, Vrhovnog suda ili Ustavnog suda. Predsednik predstavlja Veća kao organ, a zajedno sa sekretarom predstavlja Specijalizovana veća Kosova kao instituciju.

Shodno članu 26 Zakona, sudije u sedištu Specijalizovanih veća borave isključivo po potrebi i na zahtev predsednika Specijalizovanih veća kako bi vršili funkcije koje zahtevaju njihovo prisustvo.

Predsedniku i sudijama u radu pomažu sudski savetnici i administrativno osoblje Veća iz Službe za pravnu podršku.

2 Imenovanje sudija

Evropska služba za spoljne poslove je u julu 2016. objavila i otvorila za države članice EU i treće države donatore konkurs za imenovanje predsednika i sudija Specijalizovanih veća.

U skladu sa članom 28 Zakona, formirana je Nezavisna komisija za izbor (Komisija za izbor) u cilju procene i selekcije kandidata za imenovanje na funkciju sudija na listi međunarodnih sudija (lista), te u cilju preporuka za imenovanje predsednika i potpredsednika Specijalizovanih veća.

Komisija za izbor sastojala se od tri člana: dvoje međunarodnih sudija sa značajnim iskustvom iz oblasti međunarodnog krivičnog pravosuđa i

jednog visokog međunarodnog zvaničnika. Sastav Komisije za izbor garantovao je nezavisnost pri ocenjivanju kvalifikacija svakog kandidata.

Države članice EU i treće države donatori su Komisiji za izbor predočile svoju podršku za jednog ili više odgovarajućih kandidata.

Postupak selekcije koji je usledio podrazumevao je temeljnu ocenu znanja, stručnosti i iskustva kvalifikovanih kandidata, kao i pojedinačne intervjue sa svakim od njih.

Šefica Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (Organ za imenovanje) je na osnovu preporuke Komisije za izbor 14. decembra 2016. imenovala **Ekaterinu Trendafilovu** za sudiju i predsednika Specijalizovanih veća. Sudija Trendafilova je na dužnost stupila 12. januara 2017.

Ostalih 19 sudija, uključujući i potpredsednika Kita Rejnora, imenovano je na listu 7. februara 2017. Kao i u slučaju predsednice, sudije je imenovao Organ za imenovanje. Nijedan od sudija nije detaširan iz država članica EU niti trećih država donatora.

Imenovane sudije imaju raznovrsna prethodna profesionalna iskustva. Neki su radili za međunarodne ili internacionalizovane krivične sudove ili tribunale ili za Evropski sud za ljudska prava. Ostale sudije za sobom imaju istaknutu karijeru u svojim zemljama, u svojstvu sudija, branilaca ili tužilaca. Među sudijama ima i onih sa izvanrednom akademskom karijerom iz oblasti prava. Svi su renomirani pravnici dubokog znanja i jedinstvene stručnosti u oblasti krivičnog prava, humanitarnog prava i ljudskih prava. Jedan sudija je izabran upravo zbog stručnosti u oblasti međunarodnog upravnog prava kako bi se eventualno mogao rasporediti na dužnost sudije za Žalbe zaposlenih Specijalizovanih veća, koji rešava žalbe zaposlenih protiv administrativnih i disciplinskih odluka (vidi stranu 25).

Imenovane sudije su državljani 14 zemalja. Ovo je još jedan pokazatelj toga da je njihov izbor bio zasnovan na zaslugama a ne na nacionalnosti. Rodna struktura ove grupe od dvadeset sudija (pet žena, uključujući predsednicu, i petnaest muškaraca) odgovara izrazima podrške kandida-

tima koje su dale države članice EU i treće države donatori. Po pitanju starosne dobi, sedam sudija ima između 40 i 50 godina, drugih sedam ima između 51 i 60, pet ih je između 61 i 70 godina i jedan sudija ima preko 70 godina.

Predsednica Ekaterina Trendafilova

**Sudija Ekaterina
Trendafilova**
Predsednica (Bugarska)

Sudija Kit Rejnor
Potpredsednik
(Velika Britanija)

Sudije Specijalizovanog veća Ustavnog suda

Sudija Vidar Stensland
(Norveška)

Sudija Roland Dekers
(Holandija)

Sudija En Pauer-Ford
(Irska)

Sudija Antonio Balsamo
Rezervni sudija (Italija)

Međunarodne sudije Specijalizovanih veća Kosova

**Sudija Čarls L.
Smit, III**
(SAD)

**Sudija Kristin
van den Vajngart**
(Belgija)

**Sudija
Mišel Pikar**
(Francuska)

**Sudija
Tomas Laker**
(Nemačka)

**Sudija
Emilio Gati**
(Italija)

**Sudija
Mihael Bolander**
(Nemačka)

**Sudija
Kai Ambos**
(Nemačka)

**Sudija
Kenet Roberts**
(Kanada)

**Sudija
Mapi Felt-Folja**
(Holandija)

**Sudija
Kristof Barte**
(Nemačka)

**Sudija
Vladimir Mikula**
(Češka Republika)

**Sudija
Genel Metro**
(Švajcarska)

**Sudija
Nikola Giju**
(Francuska)

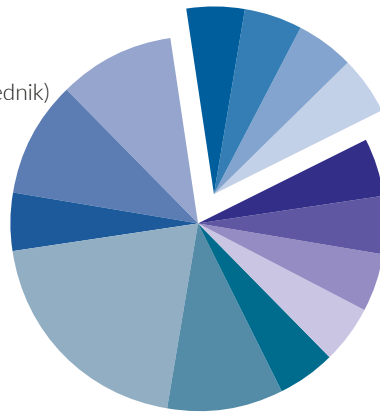
**Sudija
Andres Parmas**
(Estonija)

Pravničko znanje, stručnost i iskustvo kandidata – bilo to u svojstvu sudija, tužilaca ili branilaca – temeljno je provereno pri izboru sudija za Specijalizovana veća Kosova. Svrha ovog strogog izbornog postupka bila je imenovanje najkvalifikovanijih profesionalaca bez obzira na njihova politička opredeljenja ili državljanstvo.

Sudije po državama članicama EU i trećim državama donatorima

Države članice EU

1	Bugarska (predsednik)
1	Velika Britanija (potpredsednik)
1	Belgija
1	Češka Republika
1	Estonija
2	Francuska
4	Nemačka
1	Irska
2	Italija
2	Holandija

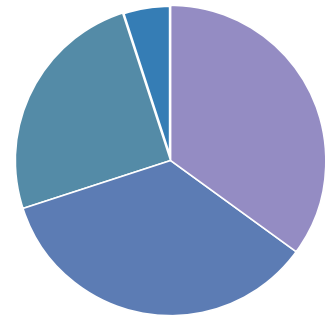

Treće države donatori

1	Kanada
1	Norveška
1	Švajcarska
1	Sjedinjene Američke Države

Sudije po starosnoj dobi

7	40-50 godina
7	51-60 godina
5	61-70 godina
1	70-75 godina

3 Osnovni pravni akti

Imenovanje predsednika i sudija pokrenulo je pripremu za usvajanje tri pravna akta od ključnog značaja za rad Specijalizovanih veća: Pravilnik o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (Pravilnik o postupku i dokazima); Kodeks sudijske etike za sudije uvrštene u listu međunarodnih sudija Specijalizovanih veća Kosova (Kodeks sudijske etike), i Pravilnik o raspoređivanju sudija Specijalizovanih veća sa liste međunarodnih sudija (Pravilnik o raspoređivanju). Ovi akti su saglasni sa Zakonom i dopunjuju ga. U roku od

meseć dana od stupanja predsednice na funkciju, pripremljene su tri radne verzije gorenavedenih dokumenata i poslate sudijama, koji su u roku od dve nedelje dali svoje opsežne komentare i predloge. Ažurirane radne verzije su potom razmatrane na prvoj plenarnoj sednici održanoj od 14. do 17. marta 2017.

Sudije su tokom prve plenarne sednice usvojile Pravilnik o raspoređivanju i Kodeks sudijske etike, koji su tada i stupili na snagu.

Prva plenarna sednica sudija SVK -
mart 2017.

Pravilnik o raspoređivanju

Datum usvajanja i stupanja na snagu:
14. mart 2017.

Šta reguliše: osnov po kome predsednik raspoređuje sudije u panele u konkretnom postupku.

Obrazloženje: usvajanje Pravilnika o raspoređivanju nalaže se članom 25 Zakona. U tom smislu radi se o novini kada je reč o raspoređivanju međunarodnih sudija na predmete koji se bave međunarodnim krivičnim delima.

Sadržaj: Pravilnik o raspoređivanju nalaže da se pri svakom raspoređivanju na konkretne postupke pred Specijalizovanim većima Kosova, predsednik vodi objektivnim kriterijumima poput iskustva, stručnosti, staža, pola i geografske zastupljenosti, kao i preferencijama i raspoloživošću pojedinačnih sudija u vreme početka konkretnih postupaka (Pravilo 4(2) Pravilnika o raspoređivanju). Predsednik javno objavljuje odluku o raspoređivanju sudija u panele u kojoj se izlažu kriterijumi za konkretno raspoređivanje. Sudije su dužne da predsednika redovno obaveštavaju o svakom angažmanu, aktivnosti ili drugom pitanju koje može da utiče na njihovo buduće raspoređivanje u određeni panel u konkretnom postupku.

Gde pročitati detaljnije: Pravilnik o raspoređivanju je javni dokument koji se nalazi na internet stranici Specijalizovanih veća Kosova.

Kodeks sudijske etike

Datum usvajanja i stupanja na snagu:
14. mart 2017.

Šta reguliše: profesionalne standarde koji se odnose na ponašanje sudija i disciplinski režim koji važi za sudije Specijalizovanih veća.

Obrazloženje: Kodeks sudijske etike zasnovan je na članu 27 Zakona, koji nalaže da sudije moraju da budu osobe visokih moralnih kvaliteta, nepristrasne i sa integritetom.

Sadržaj: Kodeks sudijske etike postavlja najviše profesionalne standarde nezavisnosti, nepristrasnosti, integriteta i revnosti za sudije Specijalizovanih veća pri obavljanju njihove funkcije. Uključene su i odredbe koje ih obavezuju na čuvanje poverljivosti, učtivo ponašanje tokom postupka, kao i korektno ophođenje sa zaposlenima i učesnicima u postupku, te u kontaktima sa sredstvima javnog informisanja. Kodeksom se takođe predviđaju disciplinske mere u slučajevima povrede dužnosti. Kodeksom se definišu "teška povreda dužnosti" i "lakša povreda dužnosti" i detaljno se reguliše postupak u pogledu svakog od navoda o povredama, te koje disciplinske mere mogu biti izrečene, uključujući uklanjanje s liste.

Gde pročitati detaljnije: Kodeks sudijske etike je javni dokument koji se nalazi na internet stranici Specijalizovanih veća Kosova.

Po usvajanju Pravilnika o raspoređivanju i Kodeksa sudijske etike, sudije na plenarnoj sednici su nastavile s radom na Pravilniku o postupku i dokazima. U skladu sa članom 19(1) Zakona, četvero sudija Specijalizovanog veća Ustavnog suda nije učestvovalo u većanju i usvajanju ovog dokumenta. Umesto toga, povukli su se u cilju razmatranja Poslovnika o radu Specijalizovanog veća Ustavnog suda, koji, u skladu sa članom 49 Zakona, usvajaju isključivo sudije tog veća i koji je integrisan u Pravilnik o postupku i dokazima.

Pripremajući Pravilnik o postupku i dokazima, sudije su primenile odredbe Zakona s namerom da ga nadopune, istovremeno vodeći računa o tome da bude saglasan sa slovom i duhom Ustava Kosova, te najvišim standardima međunarodnog prava ljudskih prava. Smernice su tražili i u Zakoniku o krivičnom postupku Kosova. Takođe su imali na umu i procesna pravila ranije osnovanih *ad hoc* tribunala i Međunarodnog krivičnog suda i izvlačili lekcije iz njihove prakse. Pri pisanju Pravilnika uzeta je u obzir i pravna kultura na Kosovu kako bi kosovsko stanovništvo moglo lako da prati i razume postupke.

Sudije su usvojile Pravilnik o postupku i dokazima na plenarnoj sednici 17. marta 2017, nakon trodnevnog većanja.

Preispitivanje saglasnosti Pravilnika o postupku i dokazima sa Ustavom

Shodno Zakonu, usvojeni Pravilnik o postupku i dokazima podvrgnut je opsežnom ispitivanju pred Specijalizovanim većem Ustavnog suda kako bi se utvrdila njegova saglasnost s Poglavljem II Ustava Kosova.

Poglavlje II Ustava Kosova

Poglavlje II Ustava navodi osnovna prava i slobode koje Kosovo štiti i garantuje. U ovom Poglavlju su između ostalih sadržani pravo na jednakost pred zakonom, pravo na život, pravo na slobodu i sigurnost, prava optuženog, pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na pravno sredstvo.

Članom 31 se propisuje pravo na pravično i nepristrasno suđenje. Stav 2 ovog člana glasi:

“Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.”

Nakon usvajanja Pravilnika, predsednica je Specijalizovanom veću Ustavnog suda podnela zahtev za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima. Veće je shodno Zakonu imalo rok od 30 dana da donese odluku. Nakon temeljnog preispitivanja usvojenog Pravilnika o postupku i dokazima, Specijalizovano veće Ustavnog suda je 26. aprila 2017. donelo Odluku kojom je utvrđeno

da devet od 208 pravila nije usaglašeno s Poglavljem II Ustava Kosova, dok u pogledu jedne odredbe nije bilo u mogućnosti da donese zaključak.

Specijalizovano veće Ustavnog suda je između ostalog utvrdilo da jedno pravilo nije saglasno sa Ustavom jer je njime bila predviđena mogućnost održavanja pretresa u trajanju od najviše pet dana u odsustvu (zbog bolesti ili iz ličnih razloga) jednog od troje sudija u panelu. Ova odredba je formulisana na plenarnoj sednici – i primenjuje se drugde u međunarodnim krivičnim postupcima – u cilju poštovanja prava optuženog na suđenje bez nepotrebnog odlaganja. Specijalizovano veće Ustavnog suda međutim smatra da održavanje pretresa pred dvoje sudija umesto pred kompletnim panelom ne bi predstavljalo pretres “pred zakonom ustanovljenim sudom”, kako je predviđeno Ustavom.

Veće Ustavnog suda je takođe konstatovalo da skup odredbi kojima se regulišu specijalne istražne radnje specijalizovanog tužioca mora da sadrži konkretniju formulaciju kao i mehanizme zaštite u cilju osiguranja ustavom zagarantovanih prava pojedinaca.

Veće Ustavnog suda je takođe konstatovalo da je neustavno pravilo koje omogućava nastavak pritvora lica kome je pretresno veće izreklo oslobađajuću presudu dok je u toku žalba tužioca na oslobađajuću presudu. Iako je ovaj pristup prisutan u međunarodnim krivičnim sudovima, utvrđeno je da pravilo nije saglasno sa Ustavom jer ga Zakon ne predviđa niti spada pod jedan od osnova kojima se dozvoljava lišavanje slobode.

Predsedavajući sudija Specijalizovanog veća Ustavnog suda sudija En Pauer-Ford saopštava Odluku koja se emituje na YouTube kanalu SVK – 26. april 2017.

“Sud se slaže sa mišljenjem ESLJP u vezi sa članom 5(1) Konvencije i naglašava vrhunski značaj prava na slobodu u demokratskom društvu, vezu u kojoj to pravo stoji sa vladavinom prava i sa načelima pravne sigurnosti i proporcionalnosti, kao i opštu svrhu tog prava, to jest da se obezbedi da niko ne bude lišen slobode na ‘proizvoljan način’.”

Specijalizovano veće Ustavnog suda, Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017, 26. april 2017, stav 197.

Kao što je propisano Zakonom, pravila za koja je konstatovano da su neusaglašena s Ustavom vraćena su sudijama na plenarnu sednicu radi daljeg postupanja. Shodno tome, sudije su održale drugu plenarnu sednicu na daljinu u maju 2017. kako bi se razmotrila relevantna pravila i usvojile njihove izmene i dopune.

Izmenjena i dopunjena pravila upućena su Specijalizovanom veću Ustavnog suda na ponovnu ocenu ustavnosti. Veće je 28. juna 2017. utvrdilo da nijedno pravilo nije neusaglašeno s Poglavljem II Ustava. Shodno tome Veće je zaključilo da je celokupan Pravilnik o postupku i dokazima saglasan s Poglavljem II Ustava.

Stupanje na snagu Pravilnika o postupku i dokazima

Pravilnik o postupku i dokazima stupio je na snagu 5. jula 2017. nakon opsežnog preispitivanja i zaključaka Specijalizovanog veća Ustavnog suda. Pisanje nacrtu, razmatranje i usvajanje Pravilnika o postupku i dokazima, uključujući i dva postupka preispitivanja, završeno je u roku od manje od šest meseci po imenovanju sudija, koje su u obzir uzele najbolje sudske prakse i uvrstile inovativna rešenja za efikasno i ekspeditivno vođenje postupaka pred Specijalizovanim većima.

Stupanjem na snagu Pravilnika o postupku i dokazima u julu 2017, Specijalizovana veća Kosova su postala **potpuno spremna da obavljaju svoju sudsku funkciju**, primaju sve relevantne podneske i vode krivične postupke.

Pravilnik o postupku i dokazima

Datum usvajanja: 17. mart 2017.

Datum stupanja na snagu: 5. juli 2017.

Šta reguliše: vođenje postupka pred svim nivoima Specijalizovanih veća Kosova.

Objasnenje: imajući u vidu da se samo one odredbe Zakonika o krivičnom postupku Kosova koje su konkretno navedene u Zakonu primenjuju na SVK, Zakon nalaže usvajanje Pravilnika o postupku i dokazima u cilju regulisanja vođenja postupka. Pravilnik o postupku i dokazima treba da odražava "najviše standarde međunarodnog prava ljudskih prava, uključujući Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, sa ciljem da se obezbedi pravično i ekspeditivno suđenje uzimajući u obzir karakter, mesto i osobenosti postupaka koji se vode pred Specijalizovanim većima." (član 19(2) Zakona).

Sadržaj: Pravilnik o postupku i dokazima između ostalog propisuje postupak za pregled i potvrđivanje optužnice, obelodanjivanje, izvođenje, usvajanje i ocenu dokaza, većanje i izricanje presuda, učešće žrtava i pitanja vezana za saradnju s organima vlasti Kosova i trećim državama. Pravilnikom je takođe predviđen čvrst sistem zaštite svedoka, žrtava i drugih lica izloženih opasnosti usled saradnje sa SVK ili usled svedočenja. Poslovnik Specijalizovanog veća Ustavnog suda uključen je u Pravilnik o postupku i dokazima i njime se regulišu postupci pred tim Većem.

Gde pročitati detaljnije: [Pravilnik o postupku i dokazima](#) je javni dokument i nalazi se na internet stranici Specijalizovanih veća Kosova.

4 Izgradnja proceduralnog okvira

Stupanjem na snagu Pravilnika o postupku i dokazima stvoren je pravni osnov za usvajanje daljih akata kojima se reguliše vođenje postupaka i sveukupno funkcionisanje Specijalizovanih veća Kosova. Kako bi Specijalizovana veća Kosova glatko funkcionisala, potreban je veliki broj proceduralnih instrumenata kojima se regulišu različiti tehnički aspekti postupka. U ove akte spadaju radna uputstva za podneske i konkretne procedure tokom postupaka, smernice u vezi s internim funkcionisanjem različitih službi, te ostale direktive i propisi.

Neki od ovih akata su već usvojeni, dok su drugi u fazi razmatranja i izrade radnih verzija s namerom da se usvoje u skoroj budućnosti, uključujući između ostalih i Kodeks profesionalnog ponašanja, Radno uputstvo za ulaganje podnesaka i Radno uputstvo za Odbor za pravilnik.

Iako je sekretar mnoge od ovih akata već usvojila ili će ih usvojiti, značajan broj njih spada u nadležnosti predsednice iz domena sudske uprave, te je ona ta koja ih usvaja.

Na primer, **Pravilnik o postupku za žalbe zaposlenih** (koji je predsednica usvojila 11. septembra 2017), reguliše vođenje postupka žalbi (zaposlenih, bivših zaposlenih ili lica koja podnose zahtev u ime zaposlenih koji su lišeni poslovne sposobnosti ili su preminuli) protiv odluka sekretara ili disciplinskih odluka (koje je doneo sekretar ili specijalizovani tužilac). Svrha Pravilnika o postupku za žalbe zaposlenih je da se obezbedi ravnopravno iznošenje stavova žalioaca, sekretara ili specijalizovanog tužioca, u zavisnosti od slučaja, kao i ekspeditivno rešavanje predmeta od strane sudije za žalbe zaposlenih u skladu sa normama redovnog zakonskog postupka.

Direktiva o braniocima i zastupnicima je još jedan važan dokument koji je predsednica odobrila a sekretar usvojila 6. novembra 2017, gde se izlažu kriterijumi koje advokati moraju da ispune, te postupak njihovog prijavljivanja i upisa u imenike specijalizovanih branilaca i zastupnika žrtava (detaljnije na strani 41).

5 Spoljni odnosi

Sudija Ekaterina Trendafilova je u svojstvu predsednika Specijalizovanih veća Kosova vodila opsežne bilateralne sastanke s predstavnicima diplomatske zajednice u Hagu i Briselu kako bi obezbedila neophodnu podršku za Specijalizovana veća Kosova i saradnju s njima. Predsednica Trendafilova je u junu 2017. izvestila Komitet za politiku i bezbednost EU o razvoju i ključnim

ostvarenjima postignutim u periodu od njenog imenovanja, naglasivši da su za manje od pet meseci od imenovanja sudija usvojeni ključni pravni akti kako bi Specijalizovana veća postala potpuno spremna da obavljaju sudske funkcije. Predstavnicima država članica EU i trećih država donatora su ponovo dobili izveštaj o najnovijim ključnim ostvarenjima u decembru 2017.

Aktivnosti programa *outreach*

Program *outreach* je od suštinskog značaja za Specijalizovana veća Kosova kako na teritoriji samog Kosova tako i izvan. Imajući u vidu vredna iskustva stečena u regionu, cilj Specijalizovanih veća Kosova je da budu dostupna i da imaju dinamičnu interakciju sa zajednicama koje su osetile posledice navedenih krivičnih dela iz nadležnosti SVK.

S obzirom na sve veću prisutnost SVK i učestale diskusije o njima u medijima, za instituciju je od vitalnog značaja da se postigne bolje razumevanje njenog mandata i rada, te da se uspostavi poverenje u pravosudni proces i pokaže da pravdu deli nepristrasno i nezavisno.

Iz ovog razloga razvijen je svrsishodan i daleko-sežan *outreach* program približavanja javnosti koji podrazumeva česte konsultacije s organizacijama, informativne sesije s novinarima, studentske programe, javne tribine, razgovore za okruglim stolom, kao i redovno izveštavanje putem biltena. Program *outreach* koordinira Služba za javno informisanje i komunikaciju u svrhu širenja pravovremenih informacija i unapređenja dijaloga o radu Specijalizovanih veća Kosova (vidi stranu 37). Aktivnim angažovanjem i komunikacijom s organizacijama građanskog društva i drugim zajednicama na Kosovu, SVK nastoje da ublaže neke poteškoće u komunikaciji vezane za vođenje izmeštenog postupka.

Izdvajamo sledeće aktivnosti programa *outreach*:

- Konsultativni sastanci s pripadnicima građanskog društva koje je održala načelnica Službe za javno informisanje i komunikaciju – Priština, april 2016.
- Poseta sekretara i načelnice Službe za javno informisanje i komunikaciju Kosovu - juli/oktobar 2016.
- Konsultativni sastanci s građanskim društvom koje je održala načelnica Službe za javno informisanje i komunikaciju – Priština, januar 2017.
- Forum za transparentnost pravosuđa – Priština, april 2017.
- Poseta grupe kosovskih nevladinih organizacija održana u prostorijama SVK - Hag, maj 2017.
- Konsultativni sastanci s pripadnicima građanskog društva – Priština, oktobar 2017.
- Informativne sesije predsednice i sekretara s građanskim društvom – Priština, novembar 2017.
- Prezentacija grupi balkanskih novinara “Evro-atlantske integracije Zapadnog Balkana” koju su održali zamenik sekretara i načelnica Službe za javno informisanje – Hag, decembar 2017.
- Konsultativni sastanci s pripadnicima građanskog društva koje su održali Služba za javno informisanje, koordinator Službe odbrane i načelnica Službe za učešće žrtava – Priština, februar 2018.
- Sastanak koordinatora Službe odbrane i načelnice Službe za učešće žrtava s predstavnicima Advokatske komore Kosova – Priština, februar 2018.

Zahvaljujući velikodušnom grantu vlade Švajcarske Specijalizovana veća Kosova će tokom ove i naredne godine značajno da jačaju svoje aktivnosti i prisustvo na Kosovu. Donacija će osigurati nastavak rada s nacionalnim i regionalnim akterima kako bi se unapredio dijalog s građanima Kosova i građanskim društvom.

Sekretar i načelnica Službe za javno informisanje i komunikaciju održale su informativni sastanak sa predstavnicima građanskog društva i medija na Kosovu 27. aprila 2017.

Zamenik sekretara, načelnica Službe za učešće žrtava i koordinator Službe odbrane u razgovoru sa građanskim društvom u Prištini - oktobar 2017.

Predsednica, sekretar i specijalizovani tužilac na takmičenju studenata "Simulacija suđenja Međunarodnog krivičnog suda" - maj 2017.

Sekretar na Forumu o transparentnosti pravosuđa

Sekretar i načelnica Službe za javno informisanje i komunikaciju održale su informativni sastanak sa predstavnicima građanskog društva i medija na Kosovu 27. aprila 2017.

U okviru napora koje Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) i Misija Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (EULEX) ulažu u poboljšanje transparentnosti kosovskog sudstva, ovaj događaj je omogućio učesnicima da se bolje upoznaju s funkcionisanjem, mandatom i budućim koracima SVK. Na kraju sastanka je usledila prilika za pitanja i odgovore o širokim aspektima rada Specijalizovanih veća.

Konsultacije SVK s organizacijama građanskog društva na Kosovu

Zamenik sekretara, koordinator Službe odbrane, načelnica Službe za učešće žrtava i načelnica Službe za javno informisanje i komunikaciju sastali su se 11. oktobra 2017. u Dokumentacionom centru Kosova u Prištini (kojim upravlja Fond za humanitarno pravo) s predstavnicima različitih organizacija građanskog društva. Sastanak je predstavljao važan forum za nastavak dijaloga SVK s različitim zajednicama i akterima na Kosovu.

Od aprila 2016, SVK održavaju redovne konsultativne sastanke s nevladinim organizacijama i ostalim predstavnicima građanskog društva Kosova.

Predsednica, sekretar i specijalizovani tužilac u Centru Grocije (Grotius) za međunarodne studije prava

Predsednica, sekretar i specijalizovani tužilac su se 17. maja 2017. u Centru Grocije za međunarodne pravne studije Univerziteta u Lajdenu obratili publici od oko 300 studenata i advokata. Događaj se odvijao na marginama manifestacije "Simulacija suđenja Međunarodnog krivičnog suda (MKS)", održane u Hagu. Moderator događaja je bio profesor međunarodnog krivičnog prava na Pravnom fakultetu u Lajdenu, g. Karsten Stan (Carsten Stahn). Nakon prezentacija, predsednica, sekretar i specijalizovani tužilac odgovarali su na pitanja studenata.

Prva poseta predsednice Kosovu

Predsednica je u svoju prvu posetu Kosovu u zvaničnom svojstvu otputovala zajedno sa sekretarom od 22. do 25. novembra 2017. Ova dva rukovodioca SVK sastala su se s ministrom pravde Kosova Abelardom Tahirijem, kosovskim ombudsmanom Hilmijem Jašarijem, te s predsednikom Advokatske komore Kosova Osmanom Havalijem.

Takođe su održale bilateralne sastanke s predstavnicima Misije Ujedinjenih nacija za privremenu upravu na Kosovu (UNMIK), Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) i Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (EULEX). Specijalni predstavnik Evropske unije za Kosovo Natalija Apostolova je pružila značajnu podršku poseti u svojstvu domaćina, organizatora i moderatora sastanaka s predstavnicima država članica EU i trećih država donatora.

Centralni deo posete Kosovu bila je informativna sesija za predstavnike građanskog društva, koju su mediji prenosili uživo diljem Kosova i koja je bila dobro posećena i dobro prihvaćena. Predsednica i sekretar predstavile su strukturu i rad Specijalizovanih veća i vodile dinamičan dijalog s učesnicima.

Nakon što je istakla neke od glavnih prioriteta Specijalizovanih veća Kosova, poput obezbeđivanja čvrstog sistema za zaštitu svedoka, značajnog učešća žrtava i efikasnog pravnog zastupanja optuženih, predsednica je publici pružila uverenje o rešenosti svih sudija da osiguraju primenu najboljih iskustava iz sudske prakse i da afirmišu SVK kao stabilnu, bezbednu, pouzdanu i pravičnu instituciju.

Predsednica je u više navrata tokom posete uputila nekoliko osnovnih poruka stanovništvu Kosova: o razlici između Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva, o konceptu pojedinačne krivične odgovornosti sadržane u Zakonu, koji je suprotan tvrdnjama o tome da se cilja na grupe ili organizacije, te o obavezi i odlučnosti Specijalizovanih veća Kosova da sprovode pravične, nezavisne, nepristrasne, bezbedne i ekspeditivne postupke.

Uspostavljanje komunikacije sa studentima i pravnicima

Program za posetioce SVK započet 2016. pružio je studentima i ostalim grupama mogućnost da posete sedište Specijalizovanih veća Kosova. Tokom ovih poseta, predstavnici Specijalizovanih veća Kosova kao i Specijalizovanog tužilaštva

Predsednica i sekretar na skupu s građanskim društvom u Prištini - novembar 2017.

govore posetiocima o radu ustanove. Predsednica, šef njenog kabineta i sudski saradnici, nastupajući u ime Veća, razgovaraju sa studentima i ostalim grupama u poseti sedištu. Sekretar, zamenik sekretara, pravni savetnici i drugi zaposleni se posetiocima obraćaju u ime Sekretarijata.

Oko 400 studenata sa četrnaest različitih univerziteta u Evropi i Sjedinjenim Državama učestvovalo je u programu tokom 2016. i 2017. Posetioci imaju priliku da postavljaju pitanja i da diskutuju o aktuelnim temama.

Predsednica, sekretar i drugi predstavnici Specijalizovanih veća Kosova takođe su održali uvodna predavanja i prezentacije o SVK na univerzitetima, šireći time informacije o radu i mandatu ustanove među mlađom generacijom pravnika.

Program za posetioce SVK (desno)
Predsednica, sekretar i specijalizovani tužilac države predavanje na Lajdenskom univerzitetu, u prostorijama univerzitetskog kompleksa u Hagu, povodom takmičenja "Simulacija suđenja Međunarodnog krivičnog suda (MKS)" - maj 2017. (dole)

Kontakti sa sredstvima javnog informisanja

Predsednica je takođe aktivno angažovana u kosovskim i međunarodnim sredstvima javnog informisanja. Svoju prvu konferenciju za štampu održala je u maju 2017. u Hagu, kojom prilikom je obavestila prisutne novinare o ključnim ostvarenjima. Predsednicu je takođe intervjuisalo nekoliko medijskih kuća.

Delovi iz intervjuja predsednice Trendafilove

Po čemu se ovaj sud razlikuje od drugih i kako ćete Vi, kao sudija, da osigurate da on ispuni svoj mandat?

Specijalizovana veća uspostavljena su ustavnim amandmanom koji je kosovski parlament usvojio dvotrećinskom većinom. (...)

U Specijalizovanim većima mogu da sude isključivo međunarodne sudije. Kosovski parlament je ovim izborom pokazao da ima krajnje uvažavanje za nezavisnost i integritet ove

institucije, buduće postupke krivičnog gonjenja pred njom, te za sigurnost svedoka i žrtava (BIRN, 2017).

Koji je Vaš odgovor na kritiku da su Specijalizovana veća pristrasna jer se bave samo jednom etničkom grupom - kosovskim Albancima?

Specijalizovana veća neće krivično goniti niti jednu etničku grupu. Neće krivično goniti bilo koju organizaciju. Specijalizovana veća će krivično goniti i smatrati odgovornim isključivo pojedinačna lica. Zakonom (o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu) je jasno predviđena pojedinačna krivična odgovornost, što znači da se lica mogu smatrati odgovornim za krivična dela koja su počinili kao pojedinci, a ne kao predstavnici etničke grupe, zajednice, ili bilo koje druge grupe (BIRN, 2017).

Na koji način ćete obezbediti efikasnost suda?

Sudije su Pravilnik o postupku i dokazima usvojile imajući na umu pravičnost, ekspeditivnost, nepristrasnost i bezbednost. Strogi vremenski rokovi postavljeni su kako za vođenje raznih faza postupka tako i za obavljanje zvaničnih dužnosti, uključujući donošenje odluka i presuda. (...) Štaviše, Pravilnikom se sudijama i stranama stavlja u obavezu efikasno organizovanje i vođenje postupaka. Sudijama, a samim tim i meni, je stoga veoma bitno da postupci pred Specijalizovanim većima budu efikasni i ekspeditivni. Međutim, efikasnost i ekspeditivnost ne mogu ići na štetu osnovnih prava bilo kojeg lica sa subjektivnom legitimacijom u postupku – osumnjičenog, optuženog, žrtve ili svedoka (Kosova Sot, 2017).

Da li postoje bilo koje osobe, poput političara, koje imaju imunitet pred sudom?

Imunitet ne postoji ni za koga, bez obzira na njihov položaj, a takođe se ne može primeniti ni amnestija (Reuters, 2017).

Predsednica Ekaterina Trendafilova u intervjuu novinarima Reuters-a

---

Sekretarijat

Pod upravom sekretara Sekretarijat obavlja mnogostruke poslove iz oblasti administrativne i pravosudne podrške. U skladu sa članom 34 Zakona, Sekretarijat je odgovoran za pružanje usluga Specijalizovanim većima Kosova i za sve neophodne i povezane poslove. Oni uključuju pružanje administrativne podrške radu Veća i Specijalizovanog tužilaštva u sektorima budžeta, finansija, nabavki, ljudskih resursa i bezbednosti. Poslovi pravosudne podrške uključuju podršku i

Sekretar dr Fidelma Donlon

zaštitu svedoka, vođenje sistema pravne pomoći i učešća žrtava, usluge pismenog i usmenog prevođenja, te organizaciju rada u sudnici. Sekretar je takođe zadužen za rukovođenje pritvorskim objektima Specijalizovanih veća Kosova i razne diplomatske funkcije, uključujući i pregovore o sporazumima o saradnji s državama.

Sekretar, dr Fidelma Donlon, imenovana je na funkciju u aprilu 2016. Dr Donlon je prethodno predvodila Tim za planiranje Specijalizovanih veća. Pre zvaničnog osnivanja Sekretarijata u aprilu 2016, Tim za planiranje Specijalizovanih veća obavio je značajan deo posla što je Sekretarijatu omogućilo da započne rad u državi domaćinu a Specijalizovanim većima da postupno gradi sudske kapacitete. Zamenik sekretara, dr Gvido Akvaviva, pomaže sekretaru u obavljanju dužnosti.

Od samog početka rada, sekretar je postavila i rukovodila strateškim planom i vremenskim rokovima za izgradnju logističkih, administrativnih, pravnih i sudskih kapaciteta SVK. Budući zadužena za upravu izmeštenih sudskih postupaka, ona postupa u ime Sekretarijata te potpisuje sporazume o grantovima sa Evropskom komisijom kojima se reguliše finansiranje SVK i ST. Ona se stara da se sredstva koja dodele države članice EU i treće države donatori koriste ekonomično i efikasno u cilju podrške delotvornom radu SVK i ST.

U skladu sa Sporazumom o državi domaćinu, sekretar je predstavnik izmeštenih institucija (SVK i ST) u Holandiji. U tom svojstvu ona je u stalnom kontaktu sa holandskim Ministarstvom spoljnih poslova, Ministarstvom pravde i bezbednosti, Zatvorskom službom i vlastima grada Haga. Starajući se o poslovima vezanim za sporazume o saradnji sa Sekretarijatom, sekretar takođe

održava diplomatske odnose s predstavnicima država članica EU, s trećim državama donatorima i ostalim članovima diplomatske zajednice u Hagu. Takođe se bavi kontaktima s Misijom Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (EULEX), specijalnim predstavnikom EU za Kosovo, članovima diplomatske zajednice na Kosovu kao i Ministarstvom pravde Kosova. Sekretar ide u redovne posete Kosovu.

Sekretarijat se sastoji od Kabineta sekretara, Službe za javno informisanje i komunikaciju, Službe za internu kontrolu, te dva odeljenja – Odeljenje za sudske poslove i Odeljenje za administraciju. Nezavisna Kancelarija ombudsmana iz administrativnih razloga takođe spada u Sekretarijat.

1 Kabinet sekretara

Kabinet sekretara pruža podršku radu sekretara i zamenika sekretara dajući, između ostalog, pravne savete o mandatu i administrativnim procedurama Specijalizovanih veća Kosova, održavajući kontakte s državom domaćinom, Evropskom službom za spoljne poslove, diplomatskim misijama i drugim organizacijama. Kabinet je takođe odgovoran za uređivanje i praćenje regulative o upravljanju informacijama Specijalizovanih veća.

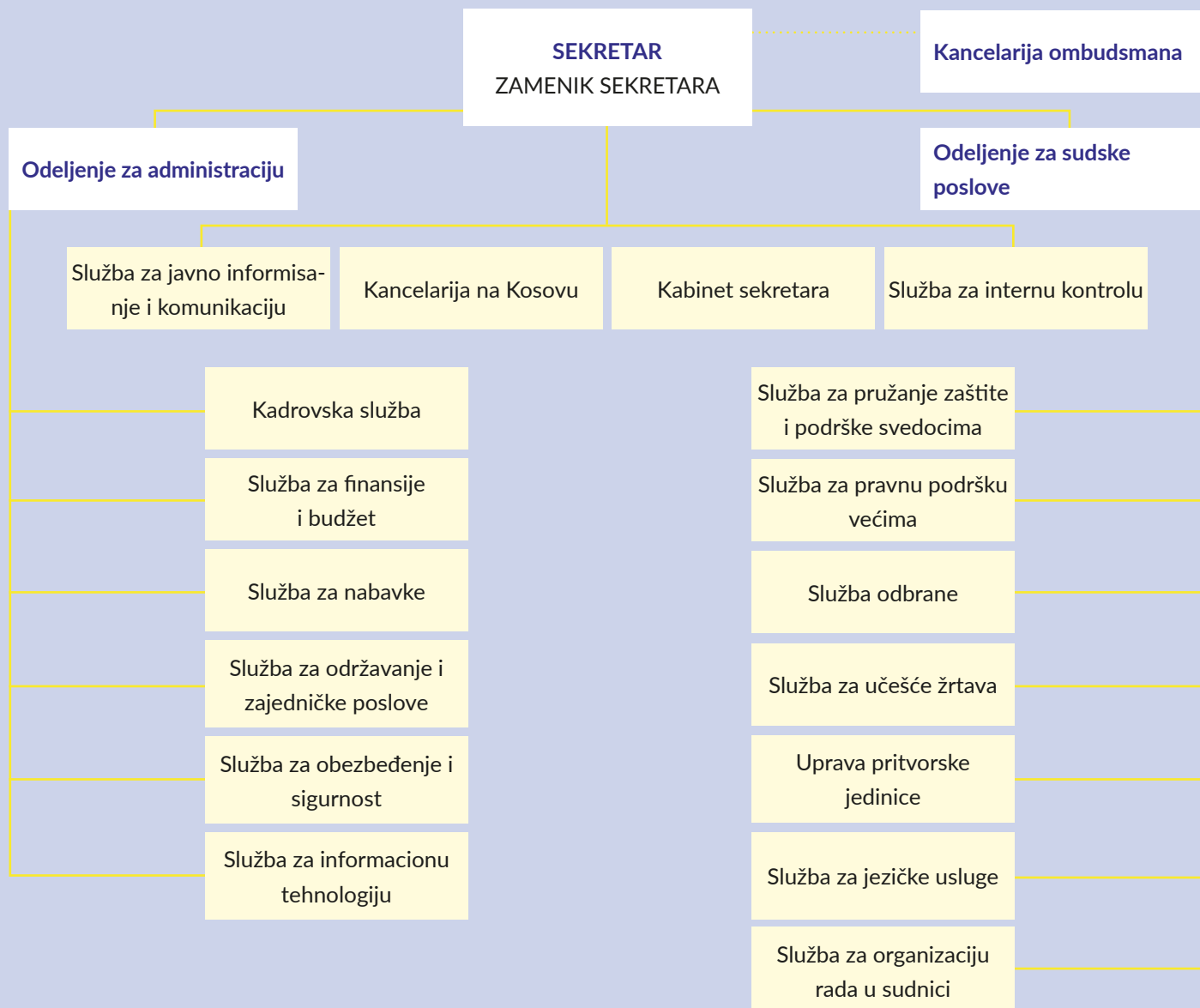
Od trenutka osnivanja Sekretarijata, usvojen je značajan broj **pravilnika i propisa** koje je izradio Kabinet sekretara a koji su neophodni za efikasnu upravu i podršku postupaka.

Pravni savetnik u kabinetu sekretara pruža nezavisne pravne savete o primeni Sporazuma

sa državom domaćinom, Pravilnika za zaposlene, Kodeksa ponašanja za zaposlene, o privilegijama i imunitetu, saradnji s državama članicama, administrativnoj regulativi Sekretarijata i ostalim pitanjima.

Kabinet takođe pruža podršku sekretaru u vođenju **spoljnih odnosa i saradnje** s predstavnicima država članica EU, trećih država donatora i ostalim članovima diplomatske zajednice na Kosovu i u Hagu. Kabinet sekretaru pomaže i u upravljanju odnosima s Evropskom službom za spoljne poslove i Evropskom komisijom po administrativnim pitanjima vezanim za Sporazum o grantu.

STRUKTURA SEKRETARIJATA

Sekretar je usvojila:

- **Pravilnik za zaposlene;**
- **Kodeks ponašanja** za zaposlene (Aneks Pravilnika za zaposlene);
- **Direktivu o braniocima i zastupnicima;**
- **25** administrativnih direktiva, **14** operativnih uputstava i **7** informativnih cirkulara iz domena ljudskih resursa, bezbednosti, sigurnosti informacija, imovine, informacione tehnologije, finansija i nabavki.

U skladu s prioritetom koji Sekretarijat daje sigurnosti informacija, **Služba za upravljanje informacijama** unutar Kabineta daje savete o vođenju digitalne, fizičke i audiovizuelne dokumentacije i arhiva, kao i pridržavanju standarda za zaštitu podataka. Služba je izradila pravila, smernice i procedure za čuvanje evidencije i dokumentacije za čitavu organizaciju čime se omogućava sigurno čuvanje informacija SVK. Služba za upravljanje informacijama kontroliše primenu ovih pravila, smernica i postupaka u svim službama.

Pored toga, Služba je izradila intranet mrežu organizacije i formirala biblioteku Specijalizovanih veća Kosova. Preko biblioteke se mogu pozajmljivati i knjige iz drugih ustanova posredstvom biblioteke Palace pravde u Hagu.

Sigurnost informacija

- Služba za upravljanje informacijama koordinira sve aspekte programa sigurnosti informacija u cilju očuvanja poverljivosti, integriteta i dostupnosti celokupne dokumentacije.
- Pristup podacima je strogo ograničen na lica kojima su konkretni podaci neophodni.
- Sva dokumentacija je klasifikovana i zaštićena odgovarajućim stepenom u zavisnosti od osetljivosti podataka i štete koju bi prouzrokovalo neovlašćeno obelodanjivanje.

2 Služba za javno informisanje i komunikaciju

Služba za javno informisanje i komunikaciju vodi spoljnu komunikaciju i program *outreach* Specijalizovanih veća Kosova u skladu sa strategijom ustanove za komunikaciju. Cilj rada Službe je da se produbi informisanost o radu i mandatu SVK, te da se obezbedi kontinuirani dijalog s lokalnim akterima na Kosovu i u regionu.

Služba jača neposrednu komunikaciju sa kosovskim društvom putem informativne mreže koja obuhvata građansko društvo, omladinu, pravne stručnjake, medije i ostale. Aktivnim dijalogom sa zajednicama na Kosovu i međunarodnoj sceni, Služba nastoji da prevaziđe neke od poteškoća u

Brošure SVK

komunikaciji vezanih za vođenje izmeštenog postupka.

Kako bi dosegla do najširih krugova, Služba koordinira odnose SVK sa medijima, svakodnevno odgovara na upite medijskih kuća, te organizuje pres konferencije, informativne prezentacije i ankete javnog mišljenja.

Služba obezbeđuje sve relevantne informacije o mandatu i postupcima SVK putem trojezične internet stranice, brošura i *YouTube* kanala SVK.

Pored toga, Služba za javno informisanje i komunikaciju vodi program za posetioce u Hagu koji obuhvata studente i druge zainteresovane grupe. Tokom perioda koji pokriva ovaj izveštaj, Služba je maksimalnu pažnju posvetila programu približavanja zainteresovanom stanovništvu na Kosovu, te građanskom društvu i medijima, i pomogla da se uspostave odnosi sa medijima i organizuju *outreach* skupovi na kojima su nastupale predsednica i sekretar.

Načelnica Službe za javno informisanje u obraćanju Mreži žena Kosova na sastanku u Prištini – 2018.

3 Služba za internu kontrolu

Interni revizor sprovodi internu kontrolu i izveštava o njoj sekretara čime se doprinosi odgovornom institucionalnom upravljanju. Revizor se pridržava međunarodnih profesionalnih standarda o internoj kontroli i finansijskih propisa EU, te

savetuje o merama za unapređenje upravljanja. Kontrola vođenja finansija, nabavki i ljudskih resursa sprovodi se redovno i u Sekretarijatu i u Specijalizovanom tužilaštvu.

4 Kancelarija ombudsmana

Kancelarija ombudsmana je važan element Specijalizovanih veća Kosova. Uloga ombudsmana je da, postupajući nezavisno, nadgleda, brani i štiti osnovna ljudska prava i slobode lica koja dolaze u kontakt sa SVK i ST. U najkraćem, funkcija ombudsmana je da procenjuje da li SVK i ST postupaju u skladu sa standardima međunarodnih ljudskih prava.

Jedno od zaduženja Kancelarije ombudsmana je izgradnja dobro utemeljenog postupka za ulaganje pritužbi u slučajevima kada pojedinci tvrde da su im SVK i ST povredili osnovna ustavna prava. Po prijemu pritužbe, ombudsman procenjuje pritužbu i u odgovarajućim slučajevima istražuje navode o povredama, te potom izrađuje završni

izveštaj s preporukama predsedniku ili specijalizovanom tužiocu. U okviru svoje nadzorne funkcije ombudsman takođe može redovno da pruža savete SVK i ST kako bi se osiguralo strogo poštovanje najviših standarda ljudskih prava. Ombudsman se neće mešati u pravne postupke pred Specijalizovanim većima izuzev u slučajevima neopravdanog odugovlačenja. Bitno je naglasiti da ombudsman u svakom trenutku postupa nezavisno i nepristrasno.

Pripremajući se za imenovanje prvog ombudsmana 2018, pravni savetnik u Kancelariji ombudsmana je već 2017. započeo izgradnju kapaciteta neophodnih za ocenu pritužbi, kontrolu sprovođenja i kontakte sa relevantnim strukturama.

5 Odeljenje za sudske poslove

Odeljenje za sudske poslove sastoji se od Službe za organizaciju rada u sudnici, Službe za jezičke usluge, Službe odbrane, Službe za učešće žrtava, Službe za pružanje zaštite i podrške svedocima i Uprave pritvorske jedinice.

5.1 Služba za organizaciju rada u sudnici

Služba za organizaciju rada u sudnici u ime sekretara čuva kompletnu sudsku dokumentaciju i zadužena je za sve podneske i čuvanje integriteta fizičkih dokaza. Služba se stara o sudskim sednicama tako što obezbeđuje svu potrebnu opremu i osoblje u sudnici, vodi i čuva svu dokumentaciju sudskih predmeta, te savetuje kako sekretara tako i Veća o proceduralnim pitanjima. Služba podnosi zahteve za usluge prevođenja tokom postupka, prima i distribuira sve dokumente i dokaze stranama i učesnicima u postupku.

Legal Workflow

SVK su izgradile sredstva za elektronski prijem, održavanje i distribuciju spisa predmeta. Služba za organizaciju rada u sudnici je nabavila elektronski sistem za upravljanje radom sudnice, koji je konfigurisala prema potrebama SVK, vodeći se najboljim praksama razvijenim u upravljanju dokumentacijom složenih suđenja. Ovaj *Legal Workflow* sistem u stanju je da opslužuje sve aspekte postupaka SVK i omogućava sudijama, stranama i ostalim učesnicima u postupku da pregledaju, analiziraju, obelodanjuju i izvode sve dokaze unutar jednog integrisanog sistema.

Služba za organizaciju rada u sudnici je nabavila, a zatim konfigurisala i uspešno lansirala elektronski sistem za upravljanje radom sudnice (*Legal Workflow*) putem kojeg se primaju i distribuiraju svi podnesci. Takođe je pripremljeno i usvojeno Privremeno uputstvo za podneske.

Služba organizuje video i audio snimanje svih postupaka u sudnici. U toku 2017. održane su dve sednice pred Specijalizovanim većem Ustavnog suda, čiji je tok zabeležen na transkriptu i audiovizuelnom snimku na tri službena jezika SVK: albanskom, srpskom i engleskom.

5.2 Služba za jezičke usluge

Jezička služba pruža jezičke usluge na tri službena jezika SVK. Zahvaljujući uslugama ove službe moguće je realizovati u praksi čvrstu orijentisanost SVK da održava aktivne odnose s javnošću i *outreach* programe u regionu, te primenjuje principe transparentnosti i pristupačnosti u radu.

Služba za jezičke usluge zapošljava pismene prevodioce, lektore, usmene prevodioce, te asistente za terminologiju i ostale stručne poslove. Oni za sastanke i sudske sednice obezbeđuju prevod koji je potpuno u skladu sa najvišim međunarodnim standardima struke. Pored toga, Služba je dostavila stručno mišljenje o tehničkim specifikacijama za organizaciju simultanog prevođenja u sudnici, izradila važna interna pravila i smernice, te nabavila elektronski sistem kojim se automatizuje proces podnošenja zahteva za prevode i njihove isporuke.

Služba za jezičke usluge je proizvela hiljade strana prevoda, uključujući prevod pravnih dokumenata poput Pravilnika o postupku i dokazima, Poslovnika o radu Specijalizovanog veća Ustavnog suda i njegovih odluka, mnogobrojne druge podneske, kao i Direktivu o braniocima i zastupnicima, a pružila je jezičku podršku i ST. Važan segment rada ove Službe su i prevodi za internet stranicu SVK, zahvaljujući kojima je sajt pristupačan korisnicima na sva tri službena jezika.

5.3 Služba odbrane

Jaka odbrana je od presudnog značaja za pravično suđenje. Služba odbrane osigurava prava osumnjičenih i optuženih uspostavljajući i održavajući imenik visoko kvalifikovanih, iskusnih i kompetentnih branilaca, koji ispunjavaju standarde integriteta i poštenja koji su neophodni za vođenje pravičnog postupka. Uz to, Služba odbrane rukovodi sistemom pravne pomoći kako bi se pred SVK obezbedilo visoko kvalifikovano zastupanje osumnjičenih i optuženih koji su slabog ili slabijeg imovinskog stanja, te administrativna podrška svim braniocima.

Važno je napomenuti da Služba odbrane kao deo Sekretarijata obavlja neutralnu funkciju u interesu pravde i nije uključena u konkretno vođenje bilo kog predmeta. Mandat Službe odbrane je da osigura pravičnost postupka pred SVK za sve osumnjičene i optužene garantujući da su u obavljanju dužnosti Službe odbrane ispunjeni najviši međunarodni standardi ljudskih prava.

Tokom perioda obuhvaćenog ovim izveštajem, Služba odbrane je u bliskoj saradnji sa Službom za učešće žrtava i pravnim savetnicima iz Kabineta sekretara radila na izradi **Direktive o braniocima i zastupnicima**, koju je sekretar usvojila 6.

novembra 2017, po odobrenju predsednice a nakon konsultacija sa sudijama.

SVK su nakon usvajanja Direktive otvorile konkurs za prijavljivanje koji je trajno otvoren. U prva dva meseca konkursa za upis u imenik prijavilo se više od 70 advokata, a Služba odbrane nastavlja da prima i ocenjuje nove prijave. Služba odbrane je uz to organizovala skupove u okviru programa *outreach* kako bi podstakla branioce koji ispunjavaju uslove da podnesu prijave. Koordinator Službe odbrane sastao se s predstavnicima Advokatske komore Kosova, predstavnicima Udruženja branilaca Međunarodnih krivičnih tribunala (ADC-ICT), kao i sa onima koji su prisustvovali 'Međunarodnom sastanku odbrane' u Nirnbergu u Nemačkoj.

Direktiva o braniocima i zastupnicima

Direktivom se regulišu uslovi potrebni za upis i postupak prijavljivanja za upis u imenik branilaca i zastupnika, tekuće obaveze branilaca upisanih u imenik, te modaliteti povlačenja i brisanja iz imenika.

Direktiva se primenjuje kako na privatno angažovane tako i branioce i zastupnike angažovane putem pravne pomoći. Samo oni branioce koji ispunjavaju uslove za upis u imenik imaju pravo da zastupaju osumnjičene i optužene pred Specijalizovanim većima Kosova.

Služba odbrane je takođe usredsredila napore na uspostavljanje sistema pravne pomoći koji ispunjava kriterijume pravičnog suđenja i zahteve za racionalno finansijsko poslovanje. Služba odbrane zajedno sa Službom za učešće žrtava i Kabinetom sekretara radi na izradi Kodeksa profesionalne etike za branioce i zastupnike.

5.4 Služba za učešće žrtava

Zakon predviđa učešće žrtava u krivičnim postupcima pred Specijalizovanim većima Kosova. Služba za učešće žrtava zadužena je za upravljanje sistemom učešća i pružanje pomoći žrtvama koje učestvuju u postupku. Cilj ranog uspostavljanja i rada ove Službe je da se obezbedi efikasno učešće žrtava u budućim suđenjima. Žrtve će učestvovati u grupama koje odredi panel u svakom pojedinačnom predmetu i ostvarivati svoja prava posredstvom dodeljenog zastupnika žrtava. Služba za učešće žrtava rukovodi sistemom učešća žrtava, imenikom zastupnika žrtava koji imaju pravo postupanja pred SVK, te sistemom za isplatu naknade za pravno zastupanje.

Služba za učešće žrtava je radila na pripremi internih propisa u bliskoj saradnji sa drugim službama Sekretarijata. Takođe je pripremila smernice i materijal neophodan za informisanje potencijalnih žrtava. Rad na terenu sa

zainteresovanim zajednicama na Kosovu je primarni fokus Službe, ali se ona pored toga bavila i aktivnostima usmerenim na advokate. Svrha ovih aktivnosti je da se pospeši informisanost i objasni postupak prijavljivanja i uslovi koji za to moraju biti zadovoljeni.

Načelnica Službe za učešće žrtava u obraćanju građanskom društvu u Mitrovici – 2018.

Ko se smatra žrtvom u postupcima pred SVK?

“Fizičko lice koje je pretrpelo fizičku, materijalnu ili duševnu štetu kao direktnu posledicu krivičnog dela o kojem se iznose navodi u optužnici koju je potvrdio sudija za prethodni postupak”. (Pravilo 2 Pravilnika o postupku i dokazima)

Pošto je optužnica potvrđena, žrtva može da se prijavi i stekne proceduralni status žrtve koja učestvuje u postupku pred Specijalizovanim većima Kosova.

Zastupnik žrtava

U okviru sedam (7) do deset (10) godina relevantnog iskustva u krivičnim postupcima koje moraju da imaju svi advokati, zastupnik žrtava mora da dokaže da poseduje pet godina konkretnog iskustva u krivičnim predmetima u kojima je bilo žrtava, uključujući i osetljive žrtve. Ovim se garantuje da će žrtve zastupati kvalifikovani zastupnici koji su u stanju da savladaju izazove grupnog zastupanja.

5.5 Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima

Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima je u ime sekretara odgovorna za bezbednost i dobrobit svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i, po potrebi, drugih lica koja su izložena opasnosti usled iskaza svedoka.

Služba za zaštitu i podršku svedoka obezbeđuje sigurnost i dobrobit svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i ostalih lica za koja se smatra da su izložena opasnosti usled iskaza svedoka.

Za svaku osobu koja potpada pod njenu nadležnost Služba sprovodi opsežnu procenu kako bi se pobrinula o svim eventualnim rizicima te bila sigurna da su mere koje je preporučila zaista najbolje postojeće.

U primeni programa zaštite Služba organizuje podršku i mere bezbednosti za sve svedoke i ostala lica, uključujući mere koje nalože paneli SVK. Služba takođe može da preporuči usvajanje mera zaštite unutar sudnice.

Pored toga, Služba je zadužena da proceni je li svedocima potrebna zdravstvena ili psihološka podrška i/ili savetovanje pre početka, za vreme i nakon postupka. Služba će nuditi podršku i pomoć prilagođenu svakom individualnom svedoku koji je istraumiran, osetljiv ili ima

posebne porodične, polne, kulturološke, zdravstvene ili druge posebne potrebe, uključujući svedoke koji su eventualno bili žrtve seksualnog ili rodnog nasilja.

U cilju pružanja maksimalne podrške svedocima, Služba za zaštitu i podršku je spremna da vrši sve logističke i operativne pripreme potrebne za prisustvo i svedočenje svedoka i drugih lica. Osposobljena je, na primer, da interno organizuje put i smeštaj za svedoke, njihovu zvaničnu pratnju, kao i da pripremi sve što je potrebno za lica koja pružaju podršku svedocima.

5.6 Uprava pritvorske jedinice

Uprava pritvorske jedinice nadležna je za vođenje i upravljanje pritvorskim objektima SVK. Mandat Uprave je da osigura da se sa licima koja su pritvorena po nalogu Specijalizovanih veća Kosova postupa u skladu s međunarodnim standardima, uspešnom pritvorskom praksom i merodavnim zakonom. Uz to imaju ulogu da savetuju sekretara po pitanjima pritvora, da dostavljaju ekspeditivne i precizne odgovore na zahteve za pružanje podataka, te da se brinu o tome da pritvorena lica mogu da učestvuju u postupku.

Rukovodilački tim Uprave, koji čine zaposleni Specijalizovanih veća, izabraće zatvorsko osoblje iz Zatvorske službe Holandije za rad u pritvorskom objektu u kome će biti smešteni osumnjičeni, optuženi i ostala lica pritvorena po nalogu SVK. Uprava pritvorske jedinice će blisko saradivati sa Zatvorskom službom Holandije kako bi se osiguralo da se lica u pritvorskom objektu drže u skladu s dogovorenim protokolom, dok će osoblje Uprave upravljati, voditi administraciju i obezbediti prevodilačke usluge u objektu.

Tokom perioda pokrivenog ovim izveštajem, Uprava pritvorske jedinice je zajedno sa kabinetom sekretara bila usredsređena na pisanje Pravilnika o pritvoru i drugih internih smernica u skladu sa Standardnim pravilima Ujedinjenih nacija o postupanju sa zatvorenicima (Pravila Nelsona Mandele) i Pravilnikom evropskih

zatvora. Bitno je napomenuti da Pravilnik o postupku i dokazima nalaže da Međunarodni komitet Crvenog krsta vrši inspekciju i nadzor pritvorskih objekata a takođe dopušta ombudsmanu da vrši inspekciju objekata u bilo kom trenutku i bez prethodne najave.

6 Odeljenje za administraciju

Odeljenje za administraciju obezbeđuje svu administrativnu i tehničku podršku. Odeljenje se sastoji od šest službi: Kadrovska služba, Služba za informacionu tehnologiju, Služba za održavanje i zajedničke poslove, Služba za obezbeđenje i sigurnost, Služba za finansije i budžet, te Služba za nabavke. Načelnik odeljenja podnosi izveštaje sekretaru i vrši nadzor nad svakodnevnim radom službi. Ovo odeljenje se tokom perioda pokrivenog izveštajem nosilo sa izazovima koji su uobičajeni pri izgradnji jedne institucije i pružalo svu potrebnu podršku kako bi se postigla potpuna operativna osposobljenost.

6.1 Kadrovska služba

Služba pruža kadrovsku podršku, savete i usluge svim zaposlenima u SVK i ST. Služba vodi proces za zapošljavanje, sistem za obračun ličnog dohotka i beneficija, bavi se administrativnim pitanjima zaposlenog osoblja i njihovom obukom, te sprovodi postupak za ocenjivanje radnog učinka. Centralni zadatak Kadrovske službe je stvaranje radne sredine u kojoj zaposleni dobijaju svu potrebnu podršku. To uključuje informisanje o posledicama stresa i organizaciju obuke o tome

kako se nositi sa stresom, te psihološko savetovanje, ukoliko je potrebno.

Nakon što je sekretar usvojila Pravilnik za zaposlene i Kodeks ponašanja, Kadrovska služba je u koordinaciji sa Kabinetom sekretara izradila i sprovela raznovrsne administrativne propise, uključujući proceduru za selekciju osoblja, ocenjivanje radnog učinka, stažiranje i sistem elektronske evidencije odsustva koji su neophodni za efikasno upravljanje ustanovom. Kao i u svim ostalim propisima, vodeći princip u procesu selekcije osoblja je pravičnost, transparentnost i odsustvo diskriminacije, čuvajući pri tome poverljivost i zaštitu ličnih podataka.

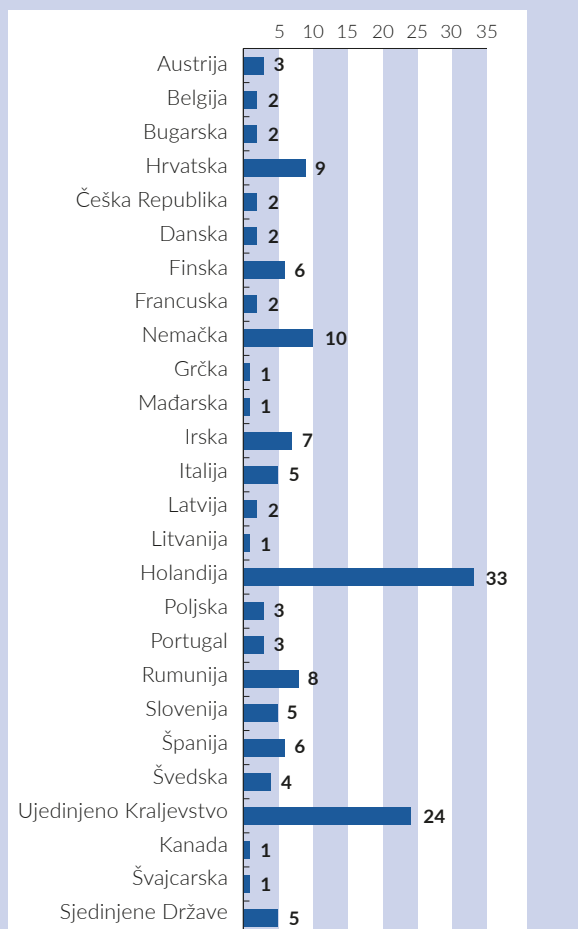
Regrutacija i selekcija novog osoblja za SVK i ST bila je prioritet u ovom izveštajnom periodu. Izašlo je pet opštih konkursa u kojima su objavljena radna mesta za obe institucije. Efikasnost u sprovođenju opštih konkursa rezultirala je rastom obe institucije i porastom broja zaposlenih s 53 u 2016. na 148 u 2017. Služba je uz to putem dva opšta konkursa za stažiranje omogućila angažovanje 27 stažista. Osoblje se zapošljava u skladu sa operativnim potrebama, pri čemu se u

obzir uzima proporcionalnost u pogledu pola i regionalne zastupljenosti.

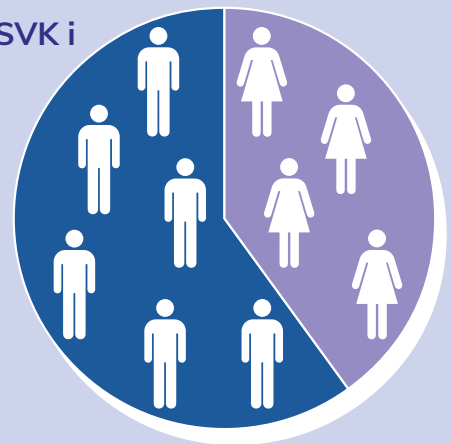
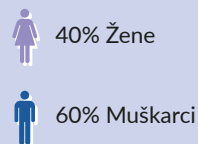
Daje se maksimalni podsticaj angažovanju kvalifikovanog detaširanog osoblja iz država članica EU i trećih država donatora. Tokom perioda pokrivenog izveštajem, broj detaširanog osoblja varirao je između 9 i 14, a 31. decembra 2017. bilo je zaposleno 11 detaširanih lica iz četiri različite države članice EU (Nemačke, Irske, Holandije i Velike Britanije) i dve treće države donatora

(Švajcarska i SAD). U prvoj polovini 2018. se očekuju još četiri detaširane osobe iz još tri države članice EU (Bugarska, Mađarska i Malta). SVK i ST nastavljaju puno angažovanje na diplomatskom nivou kako bi podstakle države članice da detaširaju osoblje kvalifikovano za oglašena radna mesta.

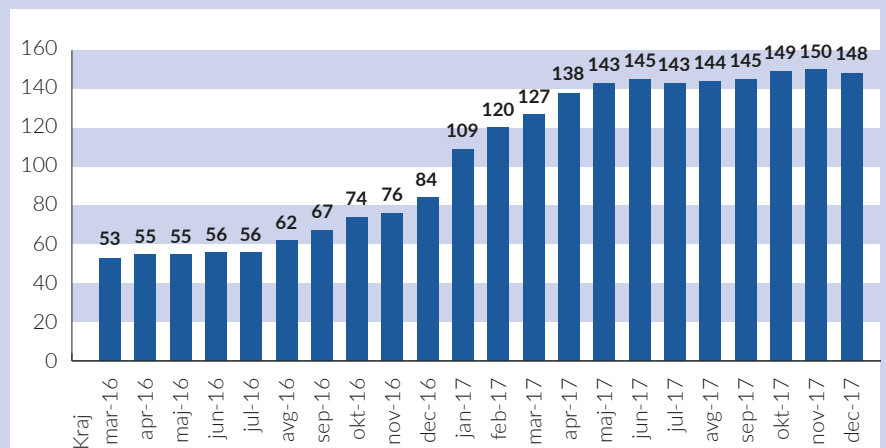
Zastupljenost zaposlenih u SVK i ST po državama

Odnos zaposlenih u SVK i ST po polu

Ukupan broj zaposlenih u SVK i ST

6.2 Služba za informacionu tehnologiju

Služba pruža sigurnu informacionu tehnologiju i audiovizuelne usluge neophodne za rad Specijalizovanih veća Kosova. Služba je iz temelja izgradila centralnu informatičku infrastrukturu i softverske sisteme SVK.

Glavna ostvarenja Službe su puštanje u rad internet stranice i intranet mreže Specijalizovanih veća Kosova, te instalacija sistema "VBlock" putem kojeg rade sve aplikacije SVK. Ovim sistemom je eliminisana potreba za individualnom konfiguracijom, održavanjem i nadgledanjem velikog broja servera i mrežnih uređaja.

Služba za informacionu tehnologiju je stvorila sigurno i razvijeno IT sistemsko okruženje koje je u isto vreme dovoljno prilagodljivo i dovoljno čvrsto da podrži sve radne procese Specijalizovanih veća Kosova, uključujući i sudske postupke.

Jaki sistemi za bezbednost mreže su u potpunosti integrisani i testirani a Služba je takođe pokrenula i aplikacije za prevođenje, izradu transkripata i mehanizama za daljinski pristup kako bi se olakšao bezbedan daljinski rad sudija i ostalog osoblja. U koordinaciji sa Službom za organizaciju rada u sudnici, uveden je i elektronski sistem za upravljanje radom sudnice 'Legal Workflow'.

Služba je u koordinaciji sa državom domaćinom učestvovala u dizajniranju i izgradnji buduće informatičke infrastrukture i audiovizuelnih uređaja

za sudnice SVK. Za privremeno sedište je nabavljena audiovizuelna oprema koja je omogućila prvu inauguraciju sudija, prve plenarne sednice, posete visokih zvaničnika i medijske skupove.

6.3 Služba za održavanje i zajedničke poslove

Služba za održavanje i zajedničke poslove je realizovala prelazak osoblja iz Brisela u privremeno sedište i pripremila sadašnji radni prostor za zaposlene.

Služba je odgovorna za održavanje zgrade, dodeljivanje kancelarijskog prostora, poštanske i dostavne usluge, čišćenje i uklanjanje otpada, zvanična putovanja i prevoz, te logistiku. Takođe se bavi protokolom za diplomatske sastanke i posete visokih zvaničnika, kao i koordinacijom skupova.

Služba vrši koordinaciju sa SVK i ST kako bi državi domaćinu bile dostavljene sve funkcionalne specifikacije za novo sedište i time se omogućilo da se u novim prostorijama odvijaju sigurni i bezbedni postupci.

Služba za održavanje i zajedničke poslove je obezbedila funkcionalni kancelarijski prostor za SVK i ST i time pomogla rast obe institucije. Nadležna je za održavanje privremenog sedišta, te za pružanje pomoći novom osoblju u vezi s protokolarnim pitanjima u državi domaćinu.

6.4 Služba za obezbeđenje i sigurnost

Služba pruža širok spektar bezbednosnih usluga za sve delatnosti i aktivnosti Specijalizovanih veća Kosova.

Služba za obezbeđenje i sigurnost je stvorila osnov za podizanje svesti o bezbednosti u svim delovima SVK kako bi se umanjila izloženost opasnosti. Usvojila je interaktivne programe za bezbednosnu obuku (BASE i SAFE) Evropske službe za spoljne poslove u cilju povećanja informisanosti zaposlenih i optimalnog donošenja individualnih odluka a sve u cilju umanjivanja opasnosti po pojedince, delatnost i ugled.

Primarni cilj Službe bio je da izradi, sprovodi i održava delotvornu kulturu bezbednosti među svim zaposlenima i time umanji opasnost po bezbednost osoblja, delatnosti i imovine.

Služba blisko saraduje s organima vlasti države domaćina i neprekidno prati stepen ugroženosti SVK kako bi osigurala adekvatne bezbednosne mere. Služba je uvela delotvoran sistem za procenu i kontrolu rizika na službenim misijama i ostalim aktivnostima vezanim za sudske postupke.

6.5 Služba za finansije i budžet

Služba za finansije i budžet pruža podršku sekretaru u vođenju finansija i sprovođenju Sporazuma o grantu u skladu s propisima EU i internim finansijskim pravilima i propisima. Pod rukovodstvom sekretara Služba je odgovorna za usklađivanje planova i priprema za godišnji budžet. Takođe je zadužena za isplate i evidentiranje troškova, jačanje interne finansijske kontrole, pružanje stručne pomoći i obuke.

Odlukom Saveta (CFSP) 2016/947 države članice EU odobrile su budžet od 29.100.000 evra za period od 15. juna 2016. do 14. juna 2017, a Odlukom Saveta (CFSP) 2017/973 budžet od 41.314.000 evra za period od 15. juna 2017. do 14. juna 2018.

Uz grant EU, SVK su primila i sredstva od Vlade Norveške u ukupnom iznosu od 80.000.000 NOK kao pomoć za izmeštanje postupaka u novo sedište u Hagu. Vlada Švajcarske je u decembru 2017. potvrdila donaciju u iznosu od 181.200 evra za aktivnosti *outreach* programa SVK u 2018. i 2019.

Služba za budžet i finansije pomaže sekretaru time što obezbeđuje ispravno korišćenje i racionalno finansijsko upravljanje sredstvima koja su dodeljena SVK. Finansijski računi redovno podležu proveru izdataka koju sprovodi spoljna revizorska firma. Od dana osnivanja do sada, provera izdataka nije nikada ustanovila bilo kakve nepravilnosti.

Služba za finansije i budžet pruža podršku svedenoj i samostalnoj administraciji uspostavljanjem niza sistema, pravila i postupaka kojima se osigurava racionalno finansijsko rukovanje sredstvima. U skladu sa Sporazumom o grantu, spoljna revizorska firma redovno sprovodi nezavisne provere utroška finansijskih sredstava i nisu otkrivene nikakve neregularnosti. Na kraju svakog izveštajnog perioda se zatvoreni računi i izveštaji o izdacima podnose Službi Evropske komisije za instrumente spoljne politike.

6.6 Služba za nabavke

Služba za nabavke je zadužena za sve nabavke i sklapanje ugovora o robi, uslugama i izvršenju radova. Ugovori se dodeljuju po principima transparentnosti, proporcionalnosti, jednakog tretmana i nediskriminacije.

Uz staranje o nabavkama potrebnim za početnu fazu rada SVK i aktivnosti koje su u toku, Služba

za nabavke vodi računa o tome da SVK postupa u skladu sa EU pravilima (EU PRAG) kada su u pitanju postupci javnih nabavki. Služba je u bliskoj saradnji sa pravnim savetnicima iz Kabineta sekretara i Evropskom komisijom takođe osmislila namenski postupak za angažovanje branilaca i zastupnika koji odgovara specifičnim sudskim potrebama Specijalizovanih veća Kosova. Pored ovoga, Služba za nabavke se bavi sprovođenjem i praćenjem ugovora, te istraživanjem tržišta.

Tokom perioda pokrivenog ovim izveštajem započeta su 173 postupka javnih nabavki a sklopljeno je 90 različitih ugovora o uslugama i nabavkama, u rasponu od 2.500 do 1 miliona evra u vrednosti.

**SPECIJALIZOVANO
TUŽILAŠTVO**

Predgovor

Specijalni istražni tim (SIT) osnovan je 2011. u Briselu u okviru Misije Evropske unije na Kosovu uz jednoglasnu podršku Komiteta za politiku i bezbednost Saveta Evrope i podršku Sjedinjenih Država, a u cilju istraživanja navoda iz Izveštaja Parlamentarne skupštine Saveta Evrope *Nečovečno postupanje s ljudima i nedozvoljena trgovina ljudskim organima na Kosovu* od 7. januara 2011.

Učeći iz iskustava drugih organa za krivično gonjenje i sudskih organa koji rade na Kosovu, SIT je uspostavio prakse za zaštitu poverljivosti svojih podataka i operacija, kao i zaštitu privatnosti lica uključenih u istragu. Štaviše, stavio je veliki naglasak na bezbednost svedoka i očuvanje integriteta svojih istraga. Ovakve prakse prenete su na Specijalizovano tužilaštvo (ST). U narednom periodu, mi ćemo davati objašnjenja o tome šta i kako radimo u onoj meri u kojoj je to moguće u skladu s našim pravnim, profesionalnim i etičkim obavezama.

Da bi se zadovoljila pravda, mora se jasno videti da je pravda zadovoljena. Uz sakupljanje dokaza, razgovore sa žrtvama i grupama žrtava, te saslušavanje svedoka, SIT je od samog nastanka urgirao da Evropska unija podrži stvaranje suda van Kosova za vođenje bezbednih, nezavisnih, nepristrasnih, pravičnih i efikasnih krivičnih postupaka koji bi se bavili pitanjima koja proističu iz njegove istrage. Ovo je bilo neophodno kako bi se ulilo poverenje žrtvama, svedocima i ostalim licima koja bi mogla biti izložena opasnosti zbog saradnje s istragom, kao i zbog toga da se osigura da institucija neće biti izložena uticaju ili mešanju, odnosno da će biti nezavisna i kredibilna.

Čvrsto smo verovali da ćemo na taj način biti u situaciji da ispunimo našu obavezu propisanu Evropskom konvencijom o ljudskim pravima – da adekvatno zaštitimo žrtve, svedoke i ostala lica izložena opasnosti zbog informacija koje su pružili ili zbog saradnje sa SIT. Ovo je u svakom trenutku bilo od najveće važnosti kako Specijalnom istražnom timu, tako i Specijalizovanom tužilaštvu. Pravilom 30 Pravidnika o postupku i dokazima ovo sada spada u obaveze specijalizovanog tužioca.

Drugi kamen temeljac uspeha ostaje puno angažovanje država i organizacija, lica koja pomažu istragu i, kada je to potrebno, svedoče u eventualnim budućim sudskim postupcima. Stalna pomoć organa vlasti u Beogradu i Prištini, kao i pomoć od Evropske unije i šire međunarodne zajednice je od presudnog značaja za istragu: od pružanja na uvid dokumenata iz predmetnog perioda, davanja pristupa bivšim zvaničnicima, preko sprovođenja istraga van Kosova do davanja rešenja za bezbednost svedoka.

Od formiranja 1. septembra 2016, Specijalizovanom tužilaštvu su pruženi uslovi, pravni okvir i administrativna i logistička podrška neophodni za rad. Zadatak specijalizovanog tužioca sada je da revnosno, s integritetom i dostojanstvom sprovede efikasnu i ekspeditivnu istragu i eventualnu optužnicu bez odlaganja iznese pred sud.

Period koji je predmet istrage obuhvata vreme intenzivnog prisustva međunarodne zajednice na Kosovu i pokriva kako napore da se okonča sukob koji je doveo do neizmernog stradanja u

svim zajednicama, tako i one usmerene na stabilizaciju stanja nakon sukoba. Mandat ST ograničen je na krivična dela u vezi sa navodima o teškim prekograničnim i međunarodnim krivičnim delima izvršenim u toku i posle sukoba na Kosovu, a koja se tiču odgovornosti pojedinaca a ne grupa ili snaga kojima su eventualno pripadali ili koje su predstavljali.

Tekuća godina će s napredovanjem naše istrage biti izuzetno važna za ST. Od trenutka kada je 2011. SIT počeo s radom s dva registratora materijala, mi smo pribavili nekih 70.000 dokumenata od ukupno gotovo 700.000 strana. Poslednjih meseci je naš rad bio usredsređen na analizu ovih dokaza da bismo bili sigurni da smo spremni za eventualne buduće sudske postupke u skladu s Pravilnikom o postupku i dokazima, i da, zajedno s rezultatima tekućih istraga, omogućimo specijalizovanom tužiocu da odluči o tome hoće li podići optužnicu ili ne. Odluka o tome da li, koga i za šta da optuži je diskreciono pravo specijalizovanog tužioca, koje će on upotrebiti izuzetno pomno nakon pažljive i temeljne analize. Specijalizovani tužilac će se voditi zakonom i činjenicama, ničim više.

Tužilac će bez odlaganja, temeljno i nepristrasno da preispita događaje koje spadaju u njegov mandat i sprovesti istragu ne bi li otkrio istinu koja stoji iza njih.

Čvrsto smo rešeni da postignemo valjani ishod koji će biti prihvaćen i u međunarodnoj zajednici i u zajednicama koje su pogođene sukobom, te tome da se, pravično i nepristrasno, utvrdi odgovornost lica koja su svojim radnjama počinila krivična dela iz naše nadležnosti.

Kvai Hong Ip

*Vršilac dužnosti specijalizovanog tužioca
april 2018.*

Razvoj Specijalizovanog tužilaštva

Specijalizovano tužilaštvo (ST) je osnovano 1. septembra 2016. u Hagu kao internacionalizovana, izmeštena kosovska institucija koja je preuzela osoblje i mandat Specijalizovanog istražnog tima (SIT). U međuvremenu, Specijalizovano tužilaštvo, pod rukovodstvom Dejvida Švendimana, je nastavilo istragu koju je započeo SIT kako bi moglo da donese odgovarajuće odluke o optužbama o određenim krivičnim delima počinjenim za vreme i nakon oružanog sukoba na Kosovu.

Mandat Specijalizovanog tužilaštva je regulisan Zakonom o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu koji je usvojila Skupština Kosova u avgustu 2015. i kojim su uspostavljeni i Specijalizovano tužilaštvo i Specijalizovana veća. Ovim zakonom se Specijalizovanom tužilaštvu daje ovlašćenje da preduzme istragu i krivično gonjenje dela izvršenih u pogledu događaja navedenih u Izveštaju Saveta Evrope iz januara 2011. pod naslovom *Nečovečno postupanje s ljudima i nedozvoljena trgovina ljudskim organima na Kosovu*. Izveštaj poznatiji kao "Martijev izveštaj" je dobio ime po Diku Martiju, bivšem švajcarskom tužiocu, senatoru i članu Parlamentarne skupštine Saveta Evrope, koji je vodio istragu koja je dovela do ovog izveštaja.

Specijalizovano tužilaštvo sprovodi istragu u vezi s teškim prekograničnim i međunarodnim krivičnim delima, prvenstveno ratnim zločinima i zloči-

Izveštaj Saveta Evrope

Nakon objavljivanja memoara bivšeg glavnog tužioca Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) Karle Del Ponte pod nazivom *Gospođa tužilac (Madame Prosecutor)*, Parlamentarna skupština Saveta Evrope je imenovala švajcarskog senatora Dika Martija da sprovede istragu o navodima sadržanim u memoarima. Senator Marti je prethodno vodio istragu Saveta Evrope o navodnim nezakonitim zatvorima CIA u Evropi, o čemu je izdao dva izveštaja, u junu 2006. i junu 2007.

Senator Marti je sastavio izveštaj o navodima Del Ponteove pod nazivom *Nečovečno postupanje s ljudima i nedozvoljena trgovina ljudskim organima na Kosovu*, koji je Savet Evrope potvrdio u januaru 2011. U izveštaju koji se najčešće naziva "Martijev izveštaj", Marti je ustanovio da postoje verodostojne indicije o mnogim navodima iz knjige Del Ponteove, uključujući i one o vađenju organa. Marti je u izveštaju takođe naveo da su za ovo odgovorni komandanti Oslobođilačke vojske Kosova, od kojih su se mnogi naknadno uzdigli na visoke položaje na Kosovu.

Senator Dik Marti – © Saveta Evrope

nima protiv čovečnosti kako ih definiše međunarodno običajno pravo i kako je izneto u Zakonu o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu. U nadležnost ST spadaju zločini koji su počinjeni ili započeti na Kosovu u trogodišnjem periodu između 1. januara 1998. i 31. decembra 2000. Zaposleni – što uključuje tužioce, istražitelje, analitičare, profesionalce iz bezbednosne struke, stručnjake u domenu zaštite svedoka i pomoćno osoblje – su isključivo međunarodno osoblje. Od formiranja ST broj zaposlenih, koji je u SIT iznosio 35 osoba, je konstantno rastao i dosegao broj od skoro 60 zaposlenih, koji su državljani više od 20 zemalja.

ST je između ostalog ovlašćeno da zahteva prisustvo osumnjičenih, žrtava i svedoka te da ih ispita, prikupi i analizuje informacije i dokaze, kao i da donosi odluke o pokretanju, nastavku ili obustavljanju krivičnih postupaka. Cilj mu je da proglasi odgovornim lica koja su počinila krivična dela koja spadaju u njegov mandat.

Pomoć organa vlasti u Beogradu i Prištini, kao i Evropske unije i šire međunarodne zajednice je od ključne važnosti za istragu. ST je tražilo i traži pomoć od svakog lica i svake institucije, bilo nacionalne ili međunarodne, kako bi unapredilo istragu i obezbedilo da se sprovodi objektivno, profesionalno, nepristrasno, temeljno i valjano. Nezavisno od pokušaja da se Zakon o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu ukine ili izmeni, ST je i dalje usredsređeno na izvršenje svojih zadataka.

Dejvid Švendiman, bivši savezni tužilac u Sjedinjenim Američkim Državama i nekadašnji zamenik glavnog tužioca i rukovodilac Posebnog odeljenja za ratne zločine Tužilaštva Bosne i

Hercegovine, imenovan je za specijalizovanog tužioca 1. septembra 2016, kada je SIT prerastao u ST. Bio je glavni tužilac SIT od maja 2015.

G. Švendiman je u novembru 2016. posetio Beograd i Prištinu. Tokom posete se, među ostalim zvaničnicima, sastao s tadašnjim predsednikom vlade Srbije Aleksandrom Vučićem i tadašnjim predsednikom vlade Kosova Isom Mustafom.

ST je tokom protekle godine brižljivo procenjivalo dokaze koje su sakupljeni od početka rada SIT od 2011, uključujući nekih 70.000 dokumenata koji sadrže gotovo 700.000 stranica materijala. Specijalizovani tužilac je radio na odluci o podizanju optužnice, ali će ona biti podneta tek kada bude uveren u sledeće: da su dokazi prihvatljivi u Specijalizovanom sudu, da će dokazi biti raspoloživi za izvođenje u sudu kada za to dođe vreme, da će dokazi biti dovoljni da dokažu van razumne sumnje svaki element svakog krivičnog dela za svako optuženo lice, da predmet ima velike izgleda da preživi pobijanje od strane upućene, inteligentne i jake odbrane, te da će dovesti do osuđujućih presuda koje mogu da se održe prilikom žalbenog postupka.

Prvi specijalizovani tužilac

Dejvid Švendiman je postao specijalizovani tužilac 1. septembra 2016, kada je Specijalni istražni tim (SIT) prerastao u Specijalizovano tužilaštvo (ST), a nakon što je bio glavni tužilac SIT od maja 2015. Mandat na funkciji specijalizovanog tužioca mu se završio 31. marta 2018. kada je isteklo njegovo imenovanje u svojstvu višeg službenika Diplomatske službe SAD.

G. Švendiman je bivši savezni tužilac u SAD i nekadašnji zamenik glavnog tužioca i rukovodilac Posebnog odeljenja za ratne zločine Tužilaštva Bosne i Hercegovine. Pre nego što se pridružio SIT, radio je u Kabulu, u Avganistanu, na funkciji pomoćnika specijalnog generalnog inspektora/direktora isturenih operacija u okviru Specijalnog generalnog inspektorata SAD za obnovu Avganistana a pre toga je obavljao dužnost atašea za pravosuđe u ambasadi SAD.

Od 2006. do 2009. godine gospodin Švendiman je radio kao međunarodni tužilac u Posebnom odeljenju za ratne zločine Tužilaštva Bosne i Hercegovine na istrazi i krivičnom gonjenju ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti počinjenih u Bosni i Hercegovini u periodu od 1992. do 1995. godine tokom rata u Bosni.

Od novembra 2007. do kraja 2009. godine nalazio se na funkciji zamenika glavnog tužioca i načelnika Posebnog odeljenja za ratne zločine.

Gospodin Švendiman je bio predstavnik ministra pravde SAD u poslovima vezanim za planiranje, pripremu i sprovođenje obezbeđenja na Olimpijskim igrama u Sidneju 2000. godine, Solt Lejk Sitiju 2002. i Atini 2004. godine. Takođe je sproveo mnogobrojne projekte za Ministarstvo pravde SAD u Bahreinu, Bangladešu, Tajlandu i Vijetnamu.

G. Švendiman je karijeru započeo kao tužilac u Tužilaštvu savezne države Jute 1976. Nakon što je sedam godina služio

Dejvid Švendiman

kao advokat u pravnoj službi mornarice Sjedinjenih Američkih Država gde je napredovao do čina kapetana korvete, 1984. se vratio u Tužilaštvo savezne države Jute. Ministarstvu pravde SAD se priključio 1986. u svojstvu pomoćnika glavnog tužioca za Okrug Jute, gde se nalazio na raznim funkcijama, uključujući mesto višeg zastupnika u parničnim postupcima, mesto prvog pomoćnika saveznog tužioca i privremenog saveznog tužioca za Okrug Jute, pre odlaska u penziju s radnog mesta u Ministarstvu pravde SAD 2014.

G. Švendiman je 1976. diplomirao na Pravnom fakultetu Univerziteta Jute (danas je to Pravni fakultet "S.J. Kvini") na kome predaje kao vanredni profesor od 1994.

ST je nezavisna institucija. Njegova nezavisnost je zagarantovana Zakonom kojim je osnovan, kao i ustavnim amandmanom na osnovu kojeg je Zakon donet. Zakonom Kosova je naloženo da ST radi nezavisno od Specijalizovanih veća Kosova i svih ostalih tužilaca na Kosovu. Zakon nalaže da specijalizovani tužilac i zaposleni u ST ne mogu da traže ili primaju uputstva bilo koje vlade ili drugog izvora.

Parlamentarna skupština Saveta Evrope je imenovala senatora Martija da sprovede istragu o navodima iz memoara bivšeg glavnog tužioca Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) Karle Del Ponte pod nazivom *Gospođa tužilac*, objavljenih u aprilu 2008.

Gospođa Del Ponte nije mogla da nastavi svoju istragu na MKSJ jer nije imala nadležnost, a uz to je MKSJ tada već bio usvojio strategiju okončanja rada.

Istraga gospođe Del Ponte je delom bila nadahnutu izveštajima američkog novinara Majkla Montgomerija koji je otkrio dokaze o zločinima nakon vazdušne kampanje NATO pakta 1999. G. Montgomeri je pripremio memorandum s detaljima svojih otkrića koji je potom podneo Misiji privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu, koja je u to vreme imala upravnu vlast.

Odluka o podizanju optužnice

Na osnovu pravila 86 Pravilnika o postupku i dokazima, koji su Specijalizovana veća usvojila u julu 2017, specijalizovani tužilac mora da se uveri da “postoji dobro utemeljena sumnja da je osumnjičeni izvršio ili da je učestvovao u izvršenju krivičnog dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća” pre podnošenja optužnice.

Uz to, a na osnovu najbolje stručne prakse, Dejvid Švendiman je izradio dalje smernice za tužioce ST, u kojima je odredio da će optužnicu podići tek nakon što se uvere da je ispunjeno sledećih pet uslova:

- da su dokazi koji podržavaju optužbu prihvatljivi u Specijalizovanom sudu;
- da će dokazi biti raspoloživi za izvođenje u sudu kada za to dođe vreme;
- da će dokazi biti dovoljni da dokažu van razumne sumnje svaki element svakog krivičnog dela za svako optuženo lice;
- da predmet ima velike izgleda da preživi osporavanje upućene, inteligentne i jake odbrane, i
- da će predmet dovesti do osuđujućih presuda koje mogu da se održe prilikom žalbenog postupka.

Dejvid Švendiman

Nakon objavljivanja Martijevog izveštaja, Evropska unija je oformila SIT radi sprovođenja istrage o navodima koje izveštaj sadrži. Sedište SIT je bilo u Briselu a na čelu mu je prvobitno bio bivši putujući ambasador za pitanja ratnih zločina, Klint Villijamson. G. Švendiman je nasledio

ambasadora Villijamsona na položaju glavnog tužioca SIT u maju 2015.

Način da se nastavi istraga i da se krivično goni za optužbe koje bi iz istrage proizašle utvrđen je Zakonom o Specijalizovanim većima i Specijalizo-

Gospođa tužilac

U svojim memoarima *Gospođa tužilac*, izvorno objavljenim na italijanskom pod imenom *La caccia: lo e i criminali di guerra* (Lov: ja i ratni zločinci) u aprilu 2008, bivši glavni tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Karla Del Ponte posvetila je poglavlje 11 svojim istragama u vezi s Kosovom. Gospođa Del Ponte je u ovom poglavlju iznela ozbiljne navode koje je po njenom mišljenju trebalo istražiti, uključujući navode o vađenju organa.

Istraga gospođe Del Ponte je delom bila nadahnutu izveštajima američkog novinara Majkla Montgomerija koji je otkrio dokaze o zločinima nakon vazdušne kampanje NATO pakta 1999. G. Montgomeri je pripremio memorandum u kome je izneo detalje svojih otkrića koji je potom podneo Misiji privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu. G. Montgomeri se takođe pridružio gospođi Del Ponte 2004. prilikom njene posete lokacijama u Albaniji na kojima su se navodno desila krivična dela.

Nakon objavljivanja knjige gospođe Del Ponte, Parlamentarna skupština Saveta Evrope imeno-

vala je švajcarskog senatora Dika Martija da sprovede istragu o ovim navodima. Zaključci istrage senatora Martija objavljeni su u Izveštaju Parlamentarne skupštine Saveta Evrope *Nečovečno postupanje s ljudima i nedozvoljena trgovina ljudskim organima na Kosovu* iz januara 2011, sada najčešće poznatom po imenu "Martijev izveštaj".

Gospođa tužilac, memoari Karle Del Ponte

Montgomerijev memorandum

Majkl Montgomery, američki novinar koji je izveštavao s Balkana za *Dejli Telegraph* od 1988. do 1995, vratio se na Kosovo nakon vazdušne kampanje NATO pakta i povlačenja jugoslovenskih snaga. Otišao je da bi vodio istragu te kao koproducent radio na dokumentarcu pod nazivom *Masakr u Čuškoj* u kome je dokumentovano ubijanje albanskih seljaka koje su sprovele srpske snage.

G. Montgomery je tokom istrage otkrio navode o zločinima o kojima je napisao memorandum koji je potom dao Misiji privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), koja je u to vreme bila

upravna vlast. G. Montgomery se 2004. pridružio timu istražitelja UNMIK i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, koji su istraživali ove navode.

Majkl Montgomery na Kosovu (© Stephen Smith)

vanom tužilaštvu koji je Skupština Kosova usvojila u avgustu 2015. Ovim zakonom je omogućeno izmeštanje postupaka van Kosova i zapošljavanje međunarodnog osoblja. Privremeni sporazum s državom domaćinom potpisan je u januaru 2016. s Holandijom, kojim je odlučeno da Specijalizovana veća i ST budu smešteni u Hagu.

Specijalizovano tužilaštvo nastoji da postigne valjane ishode koje će relevantne zajednice kojih se oni tiču, bilo na Kosovu, regionu ili šire u svetu, doživeti kao valjane. Samo se na taj način može ukloniti stigma događaja kojima se bavi Martijev izveštaj, a koji su prepreka potpunoj integraciji Kosova u međunarodnu zajednicu.

G. Švendimanu je mandat na funkciji specijalizovanog tužioca završio 31. marta 2018. kada je isteklo njegovo imenovanje u svojstvu višeg službenika Diplomatske službe SAD.

Na toj funkciji ga je privremeno nasledio zamenik specijalizovanog tužioca Kvai Hong Ip. Osim što radi kao zamenik specijalizovanog tužioca, g. Ip je bio zamenik glavnog tužioca SIT i vršilac dužnosti glavnog tužioca SIT u periodu između odlaska ambasadora Villijamsona u julu 2014. i dolaska g. Švendimana na funkciju u maju 2015.

Specijalni istražni tim

Od septembra 2011. kada je počeo s radom do septembra 2016. kada je integrisan u Specijalizovano tužilaštvo (ST), Specijalni istražni tim (SIT) je vodio krivičnu istragu o navodima iznetim u Izveštaju Parlamentarne skupštine Saveta Evrope *Nečovečno postupanje s ljudima i nedozvoljena trgovina ljudskim organima na Kosovu* iz januara 2011.

Sedište SIT bilo je u Briselu, finansirala ga je Evropska unija, a od septembra 2011. do jula 2016. na čelu mu je bio bivši putujući ambasador za pitanja ratnih zločina, Klint Vilijamson. Kvai Hong Ip je bio vršilac dužnosti glavnog tužioca SIT od avgusta 2014. do aprila 2015.

Dejvid Švendiman je postao glavni tužilac u maju 2015. i nastavio je s radom na čelu SIT dok nije prerastao u ST.

Ambasador Klint Vilijamson

G. Švendiman je u svom oproštajnom govoru u svojstvu specijalizovanog tužioca u Centru Grocije Lajdenskog univerziteta u Hagu govorio o začecima ST, izazovima s kojima se susreo kao specijalizovani tužilac i izazovima s kojima će se organizacija susresti u predstojećim godinama.

Evropska unija je pokrenula postupak za imenovanje naslednika g. Švendimana, koji može da bude iz bilo koje države članice EU ili iz pet država donatora: Kanade, Norveške, Švajcarske, Turske i Sjedinjenih Država.

Švendimanov oproštajni govor

U svom oproštajnom govoru u svojstvu specijalizovanog tužioca u Centru Grocije Lajdenskog univerziteta u Hagu Dejvid Švendiman je govorio o začecima Specijalizovanog tužilaštva (ST), izazovima s kojima se susreo kao specijalizovani tužilac i izazovima s kojima će se organizacija susresti u predstojećim godinama.

Prezentacija g. Švendimana pod nazivom “Osvrt na vreme provedeno u ulozi specijalizovanog tužioca i izazovi koji predstoje” održana je u prepunoj sali Lajdenskog univerziteta pred publikom koju su činili advokati, novinari, diplomate i studenti.

G. Švendiman je govorio o složenosti postupka prikupljanja dokaza, pronalaženja svedoka, kao i ostalog materijala koji bi mogao imati dokaznu vrednost, ukazujući na strpljenje i istrajnost, te diplomatski pristup koji su za to potrebni.

Specijalizovani tužilac se takođe pozabavio temom odgovornosti, rekavši: “Tužilac se bavi odgovornošću, individualnom odgovornošću za krivična dela dokazana van razumne sumnje putem dokaznog materijala koji je pribavljen na

način koji se smatra pravičnim i pouzdanim ne samo prema međunarodnim standardima već i u relevantnim nacionalnim sistemima.”

Naglasio je da “odgovornost mora da bude za pojedinačna dela, ne grupna odgovornost za bilo koju radnju koju Specijalni zakon reguliše.”

Kompletan tekst oproštajnog govora g. Švendimana se nalazi na [internet stranici ST](#).

Dejvid Švendiman u Centru Grocije

Specijalizovana veća Kosova i Specijalizovano tužilaštvo – Prvi izveštaj, 2016-2018.

Izdaju i distribuiraju: Specijalizovana veća Kosova

Izdato na tri jezika: albanskom, engleskom i srpskom

Za detaljnije informacije posetite internet stranicu: www.scp-ks.org

Pitanja medija u vezi sa Specijalizovanim većima Kosova uputite na: mediaKSC@scp-ks.org

Pitanja medija u vezi sa Specijalizovanim tužilaštvom uputite na: spokespersonSPO@scp-ks.org

Grafički dizajn i prelom: *M-space grafisch ontwerpers*, Hag

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA